

Plenum

Torsdag 14.12.2023 kl. 9.59—0.27

3.5. Huvudtitel 35 Miljöministeriets förvaltningsområde

Talman Jussi Halla-aho: Nu presenteras huvudtitel 35 om miljöministeriets förvaltningsområde.

För den allmänna debatten om huvudtiteln reserveras i det här skedet högst en och en halv timme. — Ledamot Viitanen, varsågod.

Debatt

18.34 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Heti alkuun kiitokset jaostolle, valiokuntaneuvoksille ja ministerille hyvästä yhteistyöstä. Ympäristöministeriön pääluokkaan esitetään noin 240 miljoonaa euroa, joka on lähes 116 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna. Hallinnonalalle kohdennettiin viime kaudella noin 140 miljoonan lisäpanostukset, ja ensi vuonna nämä määräaikaiset panostukset päättyvät. Ympäristöministeriön pääluokka on pääluokista pienin, mutta ohjausroolinsa myötä sillä on kuitenkin suuri merkitys muun muassa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa ja luontokadon pysäyttämisessä.

Puhemies! Järjestöjen avustukseen esitetään noin puolet vähemmän kuin kuluvana vuonna. Valiokunta pitää tätä määrärahaa niukkana, korostaa järjestöjen arvokasta työtä ja lisää momentille määrärahaa Pidä Saaristo Siistinä ry:lle ja Suomen Metsästäjäliitolle. Valiokunta on huolissaan vesiensuojeluun käytettävien määrärahojen alenemisesta. Myös avustus kuntien ilmastosuunnitelmien laatimiseen poistetaan. Kirjoitamme mietinnössämme Helmi-ohjelmasta ja Metso-ohjelmasta, joita pidämme merkittävänä.

Valiokunta pitää avustuksia vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitoon tärkeinä ja nostaa esiin esitettyä laajemminkin tarpeen vahingoittuneiden eläinten hoitoon eläinsuojelulain mukaisesti. Valiokunta lisää momentille määrärahaa Heinolan Lintutarihalle.

Valiokunta on tyytyväinen, että hallitus on tunnistanut kiertotalouden edistämisen mahdollisuudet, ja korostamme sen merkitystä. Valiokunta nostaa esiin Metsähallituksen työllistävän vaikutuksen, ja korostamme myös muun muassa luontokohteiden saavutettavuutta ja esteettömyyttä. Valiokunta lisää määrärahaa erinäisiin kansallispuistojen luonto- ja kulttuurikohteisiin. Pilaantuneiden alueiden kunnostuksen määrärahojen valiokunta toteaa olevan niukat, ja se lisää momentille määrärahaa kahteen eri hankkeeseen.

Sitten siirrytään asumisen puolelle. Asumisneuvontaan esitetään kaksi miljoonaa euroa, mikä on puolet kuluvan vuoden tasosta. Toteamme, että asumisneuvonta on toimiva keino ennaltaehkäistä asumisen ongelmia. Odotettavissa on, että neuvonnan tarve kasvaa muun muassa sosiaaliturvan leikkauksien myötä. Pidämme hyvänä, että pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi käynnistetään ohjelma, ja sen ohella on hyvä kiinnittää huomiota asunnottomuuteen yleisestikin.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Korjausavustusten osalta todetaan, että määrärahaa niihin osoitetaan merkittävästi vähemmän kuin viime vuosina. Vaikka rakennusalan haasteissa nyt on kyse pääosin uustuotannon ongelmista, nostamme kuitenkin esiin myös korjausavustusten mahdollisuudet alan haasteiden helpottamisessa sekä niiden merkityksen muun muassa iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamisessa. Ensi vuoden korkotukilainavaltuus on puolitoista miljardia euroa, mikä on 450 miljoonaa euroa kuluvaan vuoteen alempi. ARA-tuotannon edellytykset ovat kuitenkin tällä hetkellä hyvät, ja valiokunta katsoo, että korkotukivaltuuden riittävyys on hyvä seurata.

Puhemies! Valtion asuntorahastosta tehdään ensi vuonna ylimääräinen 500 miljoonan euron tuloutus hallituksen investointiohjelman rahoittamiseksi. Valiokunnan kuulemisessa tuotiin esiin, että nykyisellä korkotasolla rahaston kassa pystyy karkeasti arvioiden kattamaan sillä olevat taloudelliset sitoumukset seuraavat kymmenen vuotta. Tämän jälkeen olisi varauduttava huolehtimaan tehdyistä sitoumuksista valtion budjettivaroin. Valiokunta pitää hyvänä, että ympäristöministeriö on asettanut selvitysryhmän arvioimaan muun muassa valtion tukeman asuntotuotannon kehittämistarpeita ja myös Valtion asuntorahaston osalta selvittämään vaihtoehtot, joilla voidaan vastata nykyisistä ja tulevista sitoumuksista.

Valtion asuntorahastosta myönnettävien avustusten osalta toteamme, että ne putoavat viidesosaan kuluvaan vuoden tasosta. Kirjoitamme myös segregaatioriskistä, ja sen osalta on huomattava, että avustukset lähiökehittämiseen ovat päättyneet. Myös aso-asunnot alentavat segregaatioriskiä, ja nyt kuitenkin aso-tuotanto ollaan lakkauttamassa vuonna 25. Toteamme, että tällä hetkellä korvaavaa, eriytymistä ehkäisevää tuotetta ei markkinoilla ole, mutta selvitysryhmä pohtii tätäkin näkökulmaa.

Valiokunta korostaa MAL-sopimusten merkitystä ja näkee, että niillä on aiempaa merkittävämpi rooli kaupunkien alueellisen eriytymisen hallinnassa. Kuitenkin ne kattavat vain kaikkein suurimmat kaupunkiseudut.

Lopuksi, puhemies, valiokunta pitää valitettavana, että erityisryhmien investointiavustus alenee, mutta pitää hyvänä sitä, että avustusvaltuutta ei heti ensi vuonna alennettu jatkuvuudelle linjatulle tasolle. ARAssa on käsittelyssä näitä avustushankkeita monin verroin enemmän verrattuna valtuuteen. Erityistä huomiota kiinnitämme ikääntyneiden palveluasumiseen ja kehitysvammaisten asumisen hankkeisiin, joiden hakemusmäärät ovat kasvaneet.

Puhemies! Tähän pääluokkaan sisältyvät myös vastalauseet oppositiolta. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

18.40 Ympäristö- ja ilmastonministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Kiitän myös jaostoa yhteistyöstä tässä budjetin valmistumisen matkalla, ja kokonaisuudessaan myöskin jaoston puheenjohtajan esittely oli asiallinen. Ja voi todeta, että ympäristöministeriö osallistuu omalta osaltaan veronmaksajien rahojen säästämiseen. Se näkyy budjetin pääluokan loppusummassa selvänä pienenemisenä, ja se näkyy myös siinä, että ympäristöhallinnon henkilöstöresurssit pienenevät. Samalla täytyy sanoa, että ympäristöhallinnossa myös ensi vuonna toimii yli 800 ihmistä, ja toimitaan selvästi yli 200 miljoonan budjetilla. Tällä voidaan tehdä paljon. Ja jos kokonaisuutena katsoo tuota keltaista kirjaa, budjettikirjaa, niin sen analyysin mukaan valtio, hallitus, käyttää hiilineutraalisuuteen tähtääviin toi-

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

menpiteisiin noin 2,3 miljardia euroa, jossa laskua tähän vuoteen nähden on vain 20 miljoonaa euroa. Kaikki on tietysti suhteellista, missä kohtaa sitten minkäkin verran pienenee.

Ympäristöministeriön hallinnonalalta luonnonsuojeluun käytetään noin 100 miljoonaa euroa, josta osa on ylläpitävää, osa uusien suojelualueiden hankintaa. Siinä on laskua kuuluvaan vuoteen ja — kuten tässä valiokunnan jaoston puheenjohtaja totesi — edellisellä vaalikaudella erityisesti viime vuosina olleisiin korkeisiin kertaluontoisiihin menotasoisiin nähden, mutta edelleen pystytään jatkamaan erityisesti hyvin toimineiden metsien vapaaehtoisen suojelun Metso-ohjelman ja sitten erityisesti suoluonnon ennallistamiseen keskityvän Helmi-ohjelman toimeenpanoa. Ja Metson osalta vuoteen 2025 aiemmin asetetut määrälliset tavoitteet ollaan toteuttamassa.

Mitä tulee vesiensuojeluun, niin tässä määrärahat pienenevät erityisen runsaasti. Sinänsä joudutaan tekemään varmasti priorisointeja, että saadaan tuloksekasta toimintaa aikaiseksi. Erityisenä painopisteenä ovat Saaristomeren valuma-alueen toimenpiteet, koska se on meidän ainoa hotspot-alue HELCOMin koko Itämeren alueen vesiensuojelun tarkastelussa. Sillä on myös suurin merkitys niin virkistykseen, talouden kuin luonnon kannalta Suomen yksittäisistä vesialueista, jotka on päästetty varsin huonoon kuntoon. Sen osalta Saaristomeri-ohjelmaa lähdetään toimeenpanemaan siten, että pyritään entistä vaikuttavammin jokialuekokonaisuuksien kautta katsomaan mitattavia tavoitteita ja niihin liittyviä toimia. Ja mitä määrärahoihin tulee, niin tällä puolella sinänsä ravinteiden kierrätyksen kärkiohjelmasta, johon on aikaisemmin budjetoitu isompia rahoja, on tulevalle vuodelle vielä käytettävissä varoja myös vanhan kertymästä, jota pystytään tehokkaasti käyttäen tähän suuntaamaan.

Mitä tulee asuntopuoleen, niin sillä puolella, kuten tässä jaoston puheenjohtaja totesi, mitään suuria rahamääriä ei kaadeta rakentamisalan elvyttämiseen. Mutta täsmätoimilla pyritään siihen, että samaan aikaan kun muu rakentaminen on lamassa, niin meillä tuetun asuntotuotannon absoluuttinen määrä ja tietysti erityisesti sen osuus voimakkaasti kasvaa jo tälle vuodelle sinänsä. Tällä hetkellä näyttää siltä, että tämän vuoden historiallisen korkea 1,9 miljardin euron korkotukilainavaltuus saadaan käytettyä aika pitkälti. Saatetaan päästä 1,8 miljardin yli, mikä tarkoittaa sitä, että meillä syntyy lähes ennätysmäinen määrä ARA-asuntotuotannon aloituksia määrällisesti. Myös ensi vuonna se taso tulee olemaan selvästi tätä edeltäneitä vuosia korkeampi, mikä onkin aivan oikein näin niin kuin suhdannemielessä, että käytetään nyt tätä laskusuhdannetta myös hyödyksi sikäli, että tällä hetkellä urakoitsijoita nimenomaan on tarjolla paremmin ja valtion tukemaa asuntotuotantoa saadaan halvemmalla syntymään.

Tähän liittyen myöskin, niin kuin jaoston puheenjohtaja mainitsi, erityisryhmien eli opiskelijoiden, ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden erityistarpeisiin tehtävien asuntojen erityisavustuksen leikkaamista pienennetään ensi vuoden osalta siten, että näitä kohteita myös pystytään aloittamaan alun perin suunniteltua enemmän, ja myöskin asumisoikeusasuntojen käynnistyksen uusista hakemuksista tehdään päätöksiä vielä ensi vuoden aikana, toisin kuin alun perin oli suunniteltu. Todella tältä pohjalta edetään.

Ja vielä ehkä tuosta luvituksen puolesta sanoisin sen verran, että yksi iso haaste meillä on se, miten saada puhtaan siirtymän investointeja sujuvammin aikaan. Sillä puolella iso kysymys on organisointi — elyjen, Y-alueiden, avien, lupa- ja valvontatoimintojen yhteen valtakunnalliseen organisaation saaminen. Ja tämä on sinänsä valtiovarainministeriön johdolla tapahtuvaa koko valtion aluehallinnon uudistamista, joka on toistaiseksi edennyt hyvin ja aikataulussa ja onneksi myös siten, että ehkä monta muuta isoa uudistusta vähem-

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

män on suuria periaatteellisia ristiriitoja ja huolia myöskin tässä luvittajien joukossa. [Puhemies koputtaa] Toivottavasti tästä saadaan kokonaisuus, joka kahden vuoden päästä tästä hetkestä aiempaa sujuvammin alkaa sitten yhtenäisesti toimia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

18.45 **Eveliina Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos jaoston puheenjohtajalle esittelystä. Se oli varsin reilu kuvaus hallitukselle, jos näin voi todeta, koska tosiasiaissa tässä on käynnissä suomalaisen asuntopolitiikan hiljaiset hautajaiset. Niin kovalla kädellä hallitus käy nyt meidän pitkäjänteisen, vuosikymmeniä jatkuneen hyvän asuntopolitiikan kimppuun, jossa siis olemme aina ajatelleet niin, että tarvitaan sekä markkinaehtoista asuntotuotantoa että myös valtion tukemaa asuntotuotantoa, joilla saavutetaan hyvää yhdyskuntarakennetta. Näillä tavoitteilla, toimilla on pystytty saavuttamaan paljon hyviä tuloksia. Asunnottomuudessa olemme kansainvälinen merkkipaalu, meiltä otetaan mallia. Meillä on asuinalueiden eriytyminen pystytty pitämään maltillisella tasolla, ja sen haasteet vain lisääntyvät jatkossa.

Tästä olen kyllä nyt erittäin huolissaan hallituksen linjassa, kun te poistatte tämän pitkäjänteisen linjan, vähennätte ARA-asuntotuotantoa, poistatte opiskelija-asuntotuotannolta investointiavustukset. En usko, että tällä tuotetaan hyvää yhdyskuntakehitystä ja asuntopolitiikkaa Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

18.47 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ministeri nosti esille tämän Saaristomeren painopisteen, joka on niin hallitusohjelmassa kuin myöskin tässä ensi vuoden talousarvioesityksessä nyt todellakin tällainen, mihin kohdennetaan toimia, koska kyseessä on viimeinen HELCOMin hotspot-alue, jonka osalta ollaan sitouduttu siihen, että tilanne saadaan vihdoin paranemaan. Tämä kohdennus on merkittävä senkin takia, että koska viime hallituskaudella ympäristöministeriön pääluokassa oli paljon päättyviä rahamääriä, määräaikaista rahoitusta, jotka nyt ovat tulleet päätökseen, niin on välttämätöntä kohdentaa tarkemmin vaikuttaviin toimiin sitä rahoitusta, mitä käytettävissä on. Tästä tämä Saaristomeri-kokonaisuus on siis yksi mutta ei toki ainoa esimerkki.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

18.48 **Mikko Polvinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristöystävällisen puurakentamisen alan osalta menneet vuodet ovat olleet vaikeat. Vuodesta 2005 puun käyttö kotimaisessa rakentamisessa on vähentynyt viidestä miljoonasta sahatavarakuutiosta kahteen miljoonaan sahatavarakuutioon. Tämä vaikuttaa negatiivisesti vaihtotaseeseen ja heikentää valtiontaloutta. Kerrostalotilaelementtitehtaita on mennyt vuosien varrella konkurssiin lähes kaikilta osin, mitä niitä on perustettu. Suomen suurin CLT-puulevytehdas on jättänyt konkurssihakemuksen vastikään.

Arvoisa ministeri, miten tästä eteenpäin puurakentamisen osalta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

18.49 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Sirén otti tämän Saaristomeri-ohjelman esiin, ja onkin tärkeä asia, että tämä Itämeren hot-spot-alue saadaan kuntoon. Meillä oli ympäristövaliokunnassa kuitenkin lukuisia asiantuntijoita, jotka kertoivat kyllä myös sen, että tämän kohdentamisen takia oikeastaan kaikkialta muualta vesiensuojelutoimenpiteet loppuvat. Tästä olisinkin vielä kysynyt ministeriltä, onko todella näin, että Saimaan alueen hankkeet, joita siellä on ollut kuitenkin käynnissä pitkään, loppuvat? Myös Merenkurkussa tarvitaan edelleen vesiensuojelutyötä ja Pohjanlahdellakin eli useissa muissakin paikoissa. Tiedämme myös, että esimerkiksi ennallistamisasetuksen kaikkein suurin kuluerä Suomessa ovat pienet vesistömuodot. Kuinka näille nyt käy, jos neljä vuotta ollaan ilman rahoitusta ja vesiensuojelutoimenpiteitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

18.50 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri sanoi, että myös ympäristöministeriö osallistuu näihin valtionhallinnon säästöihin. Sitä se toden totta tekee suhteellisesti eniten, kun koko ympäristöhallinnosta leikataan lähes 40 prosenttia, siis lähes puolet koko määrärahoista. Tästä ideologiselta tuntuvasta päätöksestä, missä tulevat sukupolvet ja luonto laitetaan valtiontalouden tasapainottajaksi, kärsivät kyllä aika paljon ihmiset. Retkeilyreittejä vähennetään, matkailuyrittäjät ja tulevat sukupolvet kärsivät, ja luontokadon pysäyttäminen vaikeutuu. Erityisesti nämä vesiensuojelun määrärahat kyllä koskevat tosi kovasti.

Mutta en pidä myöskään kovin vastuullisena näistä ilmastotoimista pakittamista, mitä nyt hallitus tekee. Ilmastopolitiikan johdonmukaisuuden kannalta olisi hyvä, että meidän yritykset ja ihmiset tietäisivät, mitä hallitus nyt aikoo tehdä. Nythän ehkä ensimmäistä kertaa Suomen historiassa pakitetaan ilmastotoimista, mutta te ette vielä ole esittäneet uusia. Aiotteko te tehdä korjausliikkeen tämän suhteen ja palata takaisin ilmastopolitiikan toteuttamiseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

18.51 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri näin. On erittäin vakava asia, että hallitus ei ota ilmastokriisiä ja luontokadon torjuntaa tosissaan. Jos te olisitte tosissanne, te ette olisi nyt toimeettomina ettekä vielä sen päälle toisi budjettia, jossa käytännössä päästöt kasvavat.

Te leikkaatte myös, kuten täällä kuultiin, hyvin rajusti luonnonsuojelun rahoitusta. Te kevennätte ympäristöhaittojen verotusta, ja sitten te vielä perutte edellisen kauden hyviä lainsäädäntö- ja rahoituspäätöksiä, jotka liittyvät ilmasto- ja luontotyöhön. Tämä tulee tarkoittamaan, että päästöt kasvavat ja luontokato pahenee.

Samaan aikaan teitä ei kiinnosta myöskään kotitaloudet. Te käytännössä sössitte tällä budjetilla kotitalouksien energiasiirtymän, kun pitäisi päästä niistä kalliista fossiilisista irti ja siirtyä uusiutuvaan energiaan. Öljy- ja kaasulämmitteisten talojen lämmitystaparemontteja pitäisi tukea. Valtion asuntorahaston leikkaukset pitäisi perua, ja ARA-valtuuksia pitäisi kasvattaa.

Samaan aikaan me ollaan saatu — viimeksi tänään — lukea, että maankäyttö on edelleen päästölähde, [Puhemies koputtaa] ja sen takia kysyn ministeriltä: millä aikataululla te tuotte nämä maankäyttösektorin ilmastotoimet päätettäväksi?

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

18.53 **Otto Andersson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ärade talman! Tänään saimme tosiaan erittäin hyviä uutisia puhtaan siirtymän investoinneista Pohjanmaalle ja Helsinkiin. Kiitos hallitukselle tukipäätöksestä, joka tehtiin tänään. Kun tässä ilmastotavoitteista puhuttiin, niin puhdas siirtymä on yksi kaikkein vaikuttavimmista keinoista tavoitteisiin pääsyyn. Hallitus ei pakita ollenkaan, vaan päinvastoin hallitus tekee erittäin määrätietoisesti toimia näiden eteen, ja se on tärkeää myös paljon peräänkuulutetun kasvun kannalta: tuo työpaikkoja, verotuloja ja yrityksiä.

Tässä onnistumisessa suuri edellytys on se, että turvaamme puhtaan kotimaisen sähkön saatavuuden. Uskon, ministeri Mykkänen, että olemme samaa mieltä siitä, että ydinvoimalla on tässä erittäin tärkeä rooli tulevaisuudessa. Olisin kysynyt: mitä toimia hallitus tekee lisäydinvoiman edistämiseksi ja millaiset näkymät mielestänne meillä on Suomessa lisäydinvoiman saamiselle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

18.54 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mukavaa, että tämä vesiensuojelu nousi tässä heti alkuun esiin. Sanon kuitenkin, että siinäkin ei olisi varaa napsia rusinoita pullasta, nimittäin on niin, että metsäpolitiikka ja Suomen ruokajärjestelmä, kaikki, vaikuttaa kaikkeen, sillä lopulta nämä kuormitukset päättyvät mereen.

Samaan aikaan, kun nyt täältä ympäristön- ja luonnonsuojelusta leikataan resursseja huomattavasti, luontokadon eteneminen on pöydällä. Tuore tieto kertoo, että 70 prosenttia Suomen ainutkertaisesta luonnosta on jo itse asiasta menetetty. Luontopaneeli julkaisi viime viikon perjantaina tuoreen raportin, jonka yhteydessä esitellään näitä skenaarioita mutta myös esitetään toimia, kuten maankäytön muutosmaksu, vesilain uudistaminen.

Kysyisinkin ministeri Mykkäselä: onko hallitus tarttumassa joihinkin näistä tarpeellisista toimista, kun selvää on, että pelkästään hallitusohjelman linjauksilla luontokatoa ei valitettavasti torjuta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni]. — Koskinen.

18.55 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Aivan, joo, arvoisa puhemies, aloitetaan alusta! Tässä on keskusteltu jo metsien suojelusta, ja erityisesti tämä Etelä-Suomen tilannehan on hankala. Tuolla budjetissa puhutaan Metso-ohjelman rahoituksesta, mutta sen sijaan puuttuu kansallispuistohankkeet. Meillä on perinteenä ollut, että 1—2 per vaalikausi käynnistettäisiin uusia kansallispuistoja. Meillähan olisi tuolla Hämeessä Evon alue, jossa olisi kaikki edellytykset muodostaa semmoinen kokonaisuus, jossa on vanhoja metsiä, on opetusemetsiä, suojelualuetta ja sitten retkeilyaluetta rinnakkain.

Nämä valmistelut ovat muutaman viime vuoden aikana kariutuneet pitkälti ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön poikkeaviin näkemyksiin, mutta kuitenkin nyt, kun nämä EU-ohjelmat ja muut edellyttävät määrätietoista etenemistä, niin tuo kansallispuistoratkaisu olisi omiaan sekä tämän metsien suojelun kannalta että Etelä-Suomen polttavan kansallispuistotarpeen kannalta [Puhemies koputtaa] menemään eteenpäin. Kysynkin, milloinka sitä etenemistä tapahtuu?

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

18.56 **Mari Kaunistola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hyvä ministeri! Hallitusohjelman mukaisesti ympäristöhallinnon lupaprosessissa edetään kohti yhden luukun mallia, jossa asiointi ja lupien haku tapahtuu keskitetysti digitalisaatiota kehittäen ja parantaen toimivan ja käyttäjälähtöisen prosessin kautta. Ympäristölupakäsittely kootaan siis yhden viranomaisessa toimivan valtakunnallisen kokonaisuuden alle.

Kysynkin ministeriltä: miten toteutetaan tämä viranomaistoiminta ja digitaaliset palvelut ja tämä niin sanottu yhden luukun malli kustannustehokkaasti ja toisaalta niin, että palvelut pystytään jatkossa huolehtimaan, kuitenkin niin, että laatu ja koko maan kattavuus edelleen säilyvät? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

18.57 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun mahdollisuudet vapaaehtoiseen suojeluun vähenevät, halu pakottavaan normiohjaukseen viranomaisilla yleensä lisääntyy. Helmi- ja Metso-ohjelmat vahvistavat Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvaavat luonnon tarjoamia ekosysteemipalveluja. Molemmat ohjelmat pohjautuvat vapaaehtoisuuteen ja ovat osoittautuneet menestyksiksi. Vapaaehtoisuus ja kokemus vapaaehtoisten ohjelmien oikeudenmukaisuudesta lisäävät niiden suosiota mutta myös niiden hyväksyttävyyttä. Siksi niiden rahoituksen turvaaminen on äärimmäisen tärkeää.

Myös Luonnonvarakeskuksen toimintaedellytykset ja investoinnit tutkimusinfraan ovat vaarassa leikkausten takia. Tki-panostusten tulee noudattaa parlamentaarisen työryhmän sopua ja varmistaa perusrahoitus sekä toimintaedellytykset valtion tutkimuslaitoksille. Kyse on myös alueellisesta tasa-arvosta ja tutkimustoiminnan vastaamisesta käytännön tarpeisiin säilyttämällä sitä hajautetusti ympäri Suomea. Kysymys kuuluu: millä tavoin alueellinen kattavuus taataan Luonnonvarakeskuksen toiminnassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian, olkaa hyvä.

18.58 **Sebastian Tynkkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mistä on ilmastopolitiikan täyskäännös tehty? Vastaus löytyy hallitusohjelmastamme. Se tarkoittaa loppua ilmastoposeeraukselle ja arjen kustannusten ylös pumppaamiselle. Vihervasemisto irvistää, Suomi huokaisee helpotuksesta.

Täyskäännös tarkoittaa myös sähköntuotannon moninkertaistumista. Se tarkoittaa tuotannon turvaamista tuulettomina pakkasjaksoina ja ydinvoiman päättäväistä edistämistä. Vihreät on ihmeissään, kun järki voittikin ideologisen sokeuden. Täyskäännös ei missään nimessä tarkoita Venäjän öljyletkujen perään haikailua vaan päinvastoin niiden toimien jatkamista, joilla Suomi on riippumaton Venäjästä. Kaasuputkilobbarit vaikenevat, Euroopan turvallisuus kiittää.

Täyskäännös tarkoittaa maksoi mitä maksoi -ajattelulle loppua. Julkista vihertukirahaa kärkeä tahoja harmittaa, valtiontaloutta ei. Siis tervetuloa, ilmastopolitiikan täyskäännös. [Mai Kivelä: Jännä, kun elinkeinoelämä on kuitenkin huolissaan tästä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras, olkaa hyvä.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

19.00 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Ministeri Mykkänen, kun tätä keskustelua luonto- ja ilmastotoimien määrärahoista on syksyn mittaan käyty, te olette usein todennut — ja nyt muotoilen vapaasti — että vaikka valtiontalouden säästösyistä määrärahoja joudutaan leikkaamaan, niin aika paljonhan sinne kuitenkin jää jäljelle, ja sitten on vähän näkökulmakysymys, että onko se jäljelle jäävä rahamäärä paljon vai vähän. Mielestäni tämä lähestymistapa on aika paljon puhuva. Jos me suhtautuisimme tässä salissa valtiontalouden tasapainottamiseen samalla huolettomuudella ja toteaisimme, että ”no, ei saatu tasapainotettua 6 miljardilla eurolla, mutta eikös 3 miljardia euroa kuitenkin aika hyvä”, niin huonosti tällä maalla menisi. Nyt me tiedämme asiantuntijatiedon pohjalta, että emme ole polulla kohti ilmastotavoitteiden saavuttamista, emmekä ole polulla kohti luontotavoitteiden saavuttamista.

Onko, ministeri Mykkänen, todella niin, että hallituksessa suhtaudutaan vakavasti määrällisiin taloustavoitteisiin mutta huolettomasti ja löysin rantein määrällisiin luonto- ja ilmastotavoitteisiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

19.01 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä olen todella huolissani hallituksen asuntopolitiikasta ja sen suunnasta. Tämä ARA-tuotannon heikentäminen, aso-tuotannon lakkauttaminen vuodesta 25 alkaen, asumisneuvonnan resursien puolittaminen ja ARA-asuntojen tulorajat yhdistettynä sosiaaliturvaleikkauksiin tulevat tarkoittamaan, että yhä harvemmalla on pian varaa asua Helsingissä tai muissa suurissa kaupungeissa. Tämä tulee vaikeuttamaan segregatiokehitykseen puuttumista sekä työvoiman saatavuutta ja pahimmillaan lisäämään myös häätöjä.

Hallituksen asuntopolitiikka nojaa vahvasti markkinaehtoisuuteen, mistä kertoo esimerkiksi tämä Valtion asuntorahastosta tehtävä mittava tuloutus, mutta esimerkiksi Helsingissä on tunnistettu, että markkinaehtoisuus ei yksin korvaa kohtuuhintaista valtion tukemaa asuntotuotantoa silloinkaan, kun rakennetaan paljon. Kysyisinkin ministeriltä: miten hallitus aikoo korvata nämä katoavat keinot, joilla suuret kaupungit ovat vastanneet alueiden eriytymiseen ja asumisen kalliiseen hintaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

19.02 **Marko Asell sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen ohjelmaa ja budjettia on arvosteltu ilmasto- ja ympäristötoimien puutteesta, ja se arvostelu on aiheellista, koska kun katsoo tätä budjettia, niin kokonaisuudessaan ympäristön- ja luonnonsuojeluun kohdentuva rahoitus vähenee 34 prosenttia vuoteen 23 verrattuna. Eli tänä aikana, kun sään ääri-ilmiöt, myrskyt ja metsäpalot ovat yleistyneet ja vaikeuttavat globaalia ruoantuotantoa sekä aiheuttavat mittavia vahinkoja ihmisille ja luonnolle, hallitus vetää resursseja pois luonnonsuojelusta ja ilmastonmuutoksen hillinnästä.

Kun samaan aikaan maailmalla jopa öljyntuottajavaltiot joutuvat myöntymään tosiasioiden edessä ja miettimään ja sitoutumaan puhtaisiin vaihtoehtoihin tulevaisuudessa, niin miten näette Suomen aseman tässä kansainvälisessä ilmastotyössä? Viime kaudellahan Marinin hallitus linjasi, että Suomi olisi kokoaan suurempi vaikuttaja ja tekijä maailmalla tässä, mutta kuinka uskottava olemme osaamisemme kauppaajana ja kansainvälisesti, kun hallitus on nyt tehnyt tämän u-käännöksen?

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström, olkaa hyvä.

19.03 **Noora Fagerström kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaan kielletään lumenkaato vesistöihin ja alusten jätevesien purku mereen. Haluaisin kysyä, millaisella aikataululla nämä etenevät?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

19.04 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on huolissaan velkaantumisesta ja turvallisuudesta, mutta ilmastokriisi ja luontovelka, yhdet aikamme suurimmista uhista, eivät vaikuta olevan korkealla Orpon hallituksen prioriteeteissa.

Aiemmin tällä viikolla vietimme sinivihreyden hautajaisia, kun laki jakeluvetoituksen alentamisesta eteni eduskunnassa. Päätös lisää fossiilisten polttoaineiden käyttöä jopa 20 prosenttia vastoin kansainvälisiä sitoumuksia. Seurauksena ilmastotavoitteet karkaavat entistä kauemmas. Hallitus myös muun muassa poistaa kunnilta avustuksen ja velvoitteen tehdä ilmastosuunnitelmat. On selvää, että pelkästään hallitusohjelman kirjaukset eivät luontokatoa tai ilmastokriisiä torju.

Kysynkin ministeriltä: voiko Suomi yhä esiintyä maailmalla ilmastoedelläkävijänä, ja allekirjoittaako vastuuministeri hallituskumppanin näkemyksen ilmastopolitiikan käännöksestä ilmeisen kunnianhimottomampaan suuntaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

19.05 **Sakari Puisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osa näistä puheenvuoroista, joita täällä on käytetty, vaikuttaa aika liioitelluilta. Jos ajatellaan tätä hallitusohjelmaa, niin siinähan panostetaan varsin tasapainoisesti esimerkiksi puhtaaseen sähköntuotantoon, jota pyritään lisäämään, mutta samalla kiinnitetään huomiota hiilikädenjälkeen eliikka siihen vaikuttavuuteen, mitä meillä ja suomalaisilla yrityksillä on, mikä on ihan oikein, ja silti otetaan huomioon teollisuuden, elinkeinoelämän ja kotitalouksien kustannusvaikutukset, haetaan tasapainoa. Jos ajatellaan esimerkiksi Persianlahden maita, niin heilähän on se hiilineutraalisuustavoite 2060-luvulla, ja kun monet vaikka Euroopan maat ovat tehneet nyt ihan viime aikoinakin monivuotisia, jollei jopa monikymmenvuotisia, sopimuksia LNG-kaasusta ja vastaavasta, niin tässä on nyt aika iso ero.

Mutta kysyisin nyt, että kun tässä Dubain konferenssin yhteydessä tuli tämä yksi julki-lausuma, siis 20 valtiolta, että ydinvoimakapasiteettia lisätään yli kolminkertaiseksi, niin miten te näette tämän käytännössä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

19.06 **Maria Ohisalo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuun ministerille kysymys, joka täällä jo edellä esitettiin: allekirjoitatteko te tämän ilmastopolitiikan täyskäännöksen, johon hallituskumppani täällä viittasi?

Sitten tämä teidän tavoite poistaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 27 mennessä — huomataan: ei siis tavoite poistaa kaikki asunnottomuus Suomesta, kuten viime kaudella jopa parlamentaarisesti yhdessä linjattiin. Hallituksen toimilla asunnottomuus tuskin siis ainakaan vähenee. Hallitus, te olette puolittamassa asumisneuvonnan tuen, vaikka se on

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

tutkitusti toimiva keino ehkäistä asunnottomuutta, te olette leikkaamassa ARA-tuotannosta, vaikka asunnottomuus ei poistu ilman kohtuuhintaista asumista. Te olette leikkaamassa asumistuista ja vaikeuttamassa monen pienituloisen pärjäämistä.

Ministeri Mykkänen, miten nämä toimet vievät Suomea kohti asunnottomuuden poistamista? Suomestahan voisi tulla ensimmäinen maa maailmassa, joka poistaisi kaiken asunnottomuuden. Me olemme menestyneet asunnottomuuden vähentämisessä vuosia, jopa korona-aikana. Miten päästään tälle uralle, jos kaikki nämä toimet toteutetaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

19.07 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Näihinhan todellakin sisältyi opposition vastalauseet, ja SDP esittää omassaan muun muassa asumisen pakettia, jolla tuetaan erityisryhmien asuntorakentamista, kotien korjaamista, lähiöiden kehittämistä, ensiasunnon hankintaa. Nyt tarvittaisiin ratkaisuja rakennusalan tilanteen helpottamiseksi tässä ja nyt, ja tässä olisi hyvä paketti. Valitettavasti hallitus toimii toisinpäin.

Puhemies! Mutta kannan huolta nyt myös pitkällä jännteellä tästä asuntopolitiikasta, että monin tavoin tässä on nyt suunnanmuutos ja aktiivista asuntopolitiikkaa ollaan nyt ajamassa alas. Yksi, missä tämä konkreettisesti näkyy, on tämä Valtion asuntorahaston tyhjennys, eli tällä kaudella tullaan tulouttamaan valtion budjettiin muihin tarkoituksiin asuntorahastosta 800 miljoonaa, ja se vie kyllä kovastikin sitten edellytykset tulevaisuudessa kohtuuhintaisten kotien rakentamiselle, korjaamiselle, lähiöiden kehittämiseksi.

Puhemies! ARAn johtokunta esitti vakavan huolensa tästä asiasta. 10 vuoden päästä todellakin Valtion asuntorahastossa ei ole varoja sitoumusten hoitamiseen. Otatteko tämän huolen tosissaan, ja mitä aiotte tälle tehdä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

19.08 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen luonnon tila on vakava. Luontotyypeistämme 48 prosenttia on uhanalaisia, ja keskimäärin 60 prosenttia luonnontilasta on menetetty. Suomen Luontopaneeli on todennut, että luontotavoitteisiin pääseminen vaatisi luonnonsuojelurahoituksen moninkertaistamista. Hallituksen massiiviset leikkaamiset luonnonsuojelusta ovat tämän kanssa vakavassa ristiriidassa, ja olisikin hyvä kuulla ministerin näkemys tähän ristiriitaan.

Myös ilmastopolitiikassa tarvitaan petraamista. Tilastokeskuksen julkaisema tuore ennakkotilasto tosiaan kertoo, että maankäyttösektori oli edelleen viime vuonna hiilinielun sijaan päästölähde. Vaikka hiilinielun romahdus on ollut tiedossa, hallitus ei esitä uskottavia toimia maankäyttösektorin nielun kasvattamiseksi. Päinvastoin, se leikkaa rahat kustannustehokkailta ilmastotoimilta kuten joutomaiden metsitykseltä ja kosteikkoviljelyltä.

Kyysisinkin vielä ministeriltä: millä aikataululla olette tekemässä päätökset maankäyttösektorin hiilinielun vahvistamiseksi vastaamaan asetettuja tavoitteita?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

19.10 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo edeltävässäkin pääluokassa keskusteltiin luonnonsuojelusta ja esimerkiksi joutoalueiden metsitystä koskevan tuen lopettamisesta. Täytyy muistuttaa, että joutoalueiden metsittäminen tai metsien

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

suojelu ovat asioita, joiden ei pitäisi olla aina vain valtion rahoittamaa, etenkin silloin, kun talous on näin huonossa kunnossa. Metsityksen osalta on jo syntynyt markkinaehtoisia toimintaa, mutta luonnonsuojelussa tunnutaan tukeutuvan ihan liiaksi valtion, siis veronmaksajan, euroihin. Samaan aikaan esimerkiksi metsästäjät sen sijaan tekevät luonnonsuojelua pääasiassa omin kustannuksin kosteikkoja rakentaen ja riistanhoitotyötä tehden. Ei kuitenkaan voida olettaa, että metsästäjät tekisivät vain vapaaehtoistyötä, vaan on huolehdittava myös niistä metsästysmahdollisuuksista.

Kysyisin ministeriltä: millä tavoin nyt aiotaan helpottaa metsästystä esimerkiksi luonnonsuojelualueilla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras, olkaa hyvä.

19.11 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Nähdäkseni edustaja Simula on aivan oikeilla jäljillä, kun hän muistuttaa, että kaikkea ei voi tehdä valtion varoin, semminkin kun ollaan niin tukalassa valtiontalouden tilanteessa kuin tällä hetkellä Suomessa ollaan.

Huoleni ei liity niinkään siihen, onko meillä valtavasti rahaa käyttää ilmasto- ja luonto-toimiin, vaan siihen, yllämmekö niihin yhteisesti asetettuihin ilmasto- ja luontotavoitettiin joillain muilla keinoilla, jos määrärahat eivät siihen riitä. Ja se on se, mitä me tässä salissa toistuvasti, ministeri Mykkänen, teiltä ja hallitukselta penäämme. Jos rahat eivät riitä, niin kuin on aivan mahdollista, niin mitkä ovat ne muut toimet, joilla päästään vastaaviin tuloksiin? Jos ei ole rahaa luonnonsuojelun edistämiseen, millä muilla keinoilla sitä luonnonsuojelua saadaan edistettyä niin, että luontokato saadaan pysäytettyä? Jos ei haluta tehdä jakeluelvoitetta, jos ei haluta tehdä monia muita ilmastotoimia, millä muilla keinoilla saadaan vastaava määrä ilmastopäästöjä vähennettyä? Näiden korvaavien toimien puute, se on se, joka tässä hiertää — ei niinkään se, jos jossain tukalassa taloustilanteessa joudutaan tekemään säästöjä, mikä on täysin ymmärrettävää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

19.12 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus satsaa tki:hin, se on hieno asia, mutta kuten edustaja Kallio tuossa sanoi, silti valtion tutkimuslaitoksilta ilmeisesti tähän hallintosäästöajatuksen liittyen leikataan. Silloin lähtee myös Sykeltä ja Lukelta rahoitusta, vaikka parlamentaarinen sopu oli vähän toisenlainen. Minusta tämä on valitettavaa.

Luvitushanke on lähtemässä käyntiin tai on jo käynnistynyt, eli yhden luukun periaate. Se on hyvin kannatettava asia, että saadaan ennustettavaa näköpiiriä ja ilmapiiriä näille investoinneille, joita siis on elinkeinoelämän, EK:n, mukaan 216 miljardia euroa jo suunnitella. On tärkeää, että saadaan nopeasti käyntiin nämä vihreän siirtymän hankkeet.

Kun samaan aikaan tehdään näitä hallintosäästöjä, niin miten huolehditaan siitä, että aidosti myös kaikki tulee sitten lain mukaan hoidettua, [Puhemies koputtaa] koska emme kuitenkaan halua maamme näillä investoinneilla tuhota?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

19.13 **Eveliina Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon kyllä, että ministeri ottaa kantaa tähän hallituspuolue perussuomalaisen rivistä puhuttuun ilmastopolitiikan täyskäännöksen. Siis nyt puhutaan siitä, ettei Suomi olisikaan sitoutunut hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseen, päästöjen vähentämiseen, luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen. Siis tähänkö te olette hallituksessa sitoutuneet? Tämänkö te olette allekirjoittaneet kokoomuksessa, kun hyväksyitte perussuomalaiset hallituskumppaniksi? Siis ilmastopolitiikan täyskäännöksen. Toivon, että ministeri vastaa tähän, allekirjoitatteko edustaja Tynkkysen puheenvuoron tältä osin.

Arvoisa puhemies! Haluan myöskin puhua tästä asuinalueiden eriytymisen tilanteesta, koska näen siinä kyllä todella suuria vaaran paikkoja näillä hallituksen toimilla ja niin näkevät kyllä myös pääkaupunkiseudun kaupungitkin. Toivon, että vielä harkitsette yhdessä kaupunkien kanssa tämän aso-tuotannon muokkausta, korjausta ja sen osalta jatkoa, koska se on aivan erityisessä roolissa tasa-arvoisten, [Puhemies koputtaa] ei-eriytyneiden lähiöiden kehittämisessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

19.14 **Otto Andersson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! On tosiaan hyvä, että hallitus suhtautuu erittäin myönteisesti lisädinvoiman rakentamiseen, ja ministeri varmaan, kun saa puheenvuoron, kertoo siitä enemmän. On myös erittäin hyvä, että hallitus suhtautuu myönteisesti aurinkovoiman antamiin mahdollisuuksiin ja uuteen teknologiaan. Kotikaupungissani Loviisassa saatiin iloisia uutisia, ja meille tulee iso aurinkovoimainvestointi. Pelkästään sillä pystytään vastaamaan 70 000 kerrostaloasunnon tarpeeseen.

Olisin mielelläni kuullut ministeriltä vielä tähän lupatematiikkaan liittyen: miten voimme varmistaa, että myös aurinkovoimaloiden osalta nämä luvitusprosessit menevät mahdollisimman sujuvasti?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro ministeri Mykkäselle, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

19.15 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täällä useat edustajat kantoivat huolta kokonaisuuden määrärahasosta. Itse en ole sen 30 vuoden aikana, kun olen ympäristöasioista ollut kiinnostunut, koskaan ollut kyllä sitä mieltä, mitä mieltä edustaja Oras Tynkkysen ensimmäinen puheenvuoro oli, että ympäristönsuojelu olisi kiinni siitä, paljonko ympäristöhallinnon määrärahaso on, vaan olen ollut aina suunnilleen sitä mieltä kuin edustaja Oras Tynkkysen toinen puheenvuoro, että oleellista on se, mitä toimia kokonaisuudessaan tehdään talouden ohjaamisessa. Tämän osalta myöskin täällä sitten — kun oli spesifimpiä kysymyksiä siitä, että nyt pysähtyy rakennuksissa päästöjen vähentäminen tai pysähtyy liikenteessä se ja tämä — jos tämä siirtymä olisi niin tukiriippuvainen yksittäisistä valtion budjetissa olevista tuista, niin meillä ei olisi maailmassa toivoa, koska juuri millään muulla maalla ei ole mahdollista ylläpitää edes hetkelisesti sellaisia tukitasoja kuin mitä meillä on ollut, ja meilläkään ei ole sitä — niin kuin nyt nähdään tässä velkakriisissä — mahdollista tehdä. [Jenni Pitkon välihuuto]

Täällä salissa jotkut olivat kuulleet ilmeisesti paremmin, mutta minä en kuullut kenenkään irtisanoutuvan siitä, että Suomi olisi hiilineutraali maa 2030-luvun puolessavälissä,

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

kuten hallitusohjelmakin sanoo. Tämmöistä täyskäännöstä minä en täällä suinkaan kuulut, ja sellaista ei myöskään hallitusohjelmassa ole. Se, että me toimitaan erilaisilla keinoilla, joissa painotetaan isoja päästölähteitä energiantuotannon ja teollisuuden puolella ja vältetään arjen kustannuksia nostavia päätöksiä, [Jenna Simula: Se on tärkeää!] on se suunta, johon tämä hallitus ohjelmansa mukaisesti etenee.

Nyt sitten jos ajatellaan ilmastotavoitteita, niin mitä tulee näihin kokonaisuuksiin, jos niitä pilkkoo, muun muassa hyvän kuvan saa, jos katsoo tosiaan tänään Tilastokeskuksen julkaisemaa seuraavan vaiheen laskelmaa, joka nyt viime vuoden päästöihin asti ulottuu — sieltähän tulee vielä tarkennukset sitten maaliskuussa, mutta tämä on nyt jo hieman tarkempi kuin pikaennakko kesäkuussa — ja onneksi meillä fossiiliset päästöt laskevat, myös taakanjakosektorilla ja myös liikenteessä. Se on erittäin rohkaiseva merkki, koska se viime vuoden päästötilanne koskee vuotta, jolloin itse asiassa Marinin hallitus laskee jakeluvoitteen tasoa 18 prosentista 12 prosentin tasolle. En minä koe sitä myöskään punavihreiden hautajaisina — joku täällä puhui sinivihreiden hautajaisista, nyt kun me emme nostakaan enää niin nopeaa tahtia kuin mitä voimassa oleva lainsäädäntö tarkoittaa. Jatkossahan jakeluvaikeus tämän vuoden tasosta pysyy noususuunnassa mutta maltillisemmin [Eveliina Heinäluoma: Päästöt ei laske!] Se oleellinen kysymys on se, että meillä on sinänsä suunnittelussa keinot, jotka Ilmastopaneelin mukaan näyttävät hyvinkin mahdollisilta, niin että me saadaan ne bruttopäästöt fossiilisessa selvästi alemmalle tasolle kuin miltä vielä neljä vuotta sitten näytti vuoden 2035 tasoon katsoen.

Toinen puoli, joka on se haaste, on se, että meidän maankäyttösektorin nielu on heikentynyt kymmenen vuoden varsin tasaisella trendillä, minkä jokainen voi vaikka siitä tämän päivän Tilastokeskuksen julkaisusta katsoa, ja se ei voi tällä nollassa olla, millä me nyt ollaan viimeiset kaksi vuotta tätä ennen sen nähty olevan. Siihen ei valitettavasti ole pystynyt mikään hallitus tarttumaan tätä ennen. Tämä hallitus ohjelmansa mukaan lähtee siitä, että me tehdään päästövelan lyhentämishjelma ensi vuoden loppuun ja energia- ja ilmastostrategian yhteydessä maa- ja metsätalousministeriön esitys vastuulla tehdään toimenpiteitä, joilla tämä maankäyttösektorin nielu saadaan kasvuun.

Ja sitten kolmantena täydentävänä palikkana bruttopäästöjen laskun ja nielun parantamisen ohella on tekninen sidonta, jolla hiilidioksidia savupiipuista saadaan kiinni. Tänäpä tehtiin siitä konkreettinen päätös valtioneuvostossa, kun yksi merkittävän kokoinen uusi hiilensidonnan hanke sai tukipäätöksensä, tässä tapauksessa hanke Westenergyn Vaasan jätevoimalan piipusta ja sen yhdistäminen vedyntuotantoon ja synteettiseen metaaniin.

Tämä on aina kismittävää, kun hyviä kysymyksiä on paljon enemmän kuin millään ehtii tässä vastata.

Mutta mitä tulee sitten luonnonsuojelupuoleen, tosiaan Luontopaneeli, joka muuten tänään valtioneuvostossa nimitettiin uudelleen jatkoon, julkaisi raportin. Yhteistä siinä hyvinkin pitkälti hallitusohjelman tilannekuvan kanssa oli paitsi se, että luontokatoa pysäytetään tämän vuosikymmenen loppuun mennessä, myöskin se, että luonnonarvomarkkinoiden kehittäminen on keskeinen osa tätä. Luonnonarvohehtaarien määrittely meidän luonnonsuojelulain mukaisen asetuksen nojalla ja tämän markkinan kehittäminen ovat sellaisia, joissa ne isot hehtaari-potentiaalit ovat. Metso ja Helmi ovat tärkeitä ohjelmia, mutta esimerkiksi biodiversiteettistrategian prosenttien kannalta niiden merkitys on kuitenkin hyvin, hyvin rajallinen.

Asuntopolitiikan osalta: sitä ei suinkaan lopeteta ensi vuonna. Kaksi kolmasosaa kerrostaloaloituksista näyttäisi syntyvän tuetusta asumisesta. Itse asiassa mitä tulee esimerkiksi

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

asunnottomuustyöhön, niin eilen keskustelin asunnottomuustyötä tekevien kanssa ja sieltä tuli palaute asiantuntijalta, että oleellinen kysymys siihen, että asunnottomuus on niin hyvin laskenut viimeisen 20 vuoden aikana Suomessa, on ollut se, että meillä yksityisillä vuokramarkkinoilla on asuntoja paljon enemmän kuin mitä on aikaisemmin ollut ja niitä on tullut viimeisen kymmenen vuoden aikana koko ajan lisää, ja oltiin huolestuneita, miten yksityinen vuokramarkkina saadaan nopeasti taas elpymään. Sen rasvaaminen on yhtä lailla tärkeätä tämänkin erittäin kunnianhimoisen tavoitteen kanssa, että tuossa päästään eteenpäin. Toki siellä tarvitaan runsaasti myös monia palvelullisia keinoja. [Puhemies koputtaa]

Luvitukseen sanon, että se, millä kustannustehokkaasti ja samalla sujuvammin investointeja saadaan, on se, että meillä on vähemmän selvityksiä, kun tehdään yhdessä putkessa asiat — esimerkiksi ympäristövaikutusten arviointi ja ympäristöluvut yhdessä, vähemmän valitusvaiheita.

Ydinvoimasta: Suomi ja myös muuten YK:n ilmastokokous nyt yhdessä sitä aiempaa enemmän näkevät osana ratkaisua. Me uudistetaan ydinvoimalainsäädäntö ja tehdään sillä tavalla Suomesta selkein investointikohde myös pienydinvoimalle, jota Helsingin kaupunki nyt energiayhtiönsä kautta selvittää tänne kaukolämmön tuotantoon, ja kapasiteettimaksulla myös luodaan tukimekanismi sääriippumattomalle, päästöttömälle energialle, jota me tarvitaan kokonaisuutena, jotta me saadaan lisää tänne myöskin sitä päästötöntä jalostavaa teollisuutta. Terästehdas Raahessa [Puhemies koputtaa] ja Nesteen Kilpilahden jalostamo ovat huomattavasti henkilöautoliikennettä suurempia päästövähennyksiä, jos me saadaan ne siirtymään fossiilipohjaisista prosesseista puhtaaseen sähköön ja vetyyn perustuviin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Jos edustajilla on vielä debatointihalua, niin pyydän pyytämään vastauspuheenvuoroa V-painiketta painamalla ja seisomaan nousemalla. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

19.22 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos ministerille itse asiassa ihan hyvistä vastauksista. Ehkä palaan kuitenkin ilmaston näkökulmasta siihen kokonaisuuteen, joka nimenomaan on se ongelmallinen asia tässä.

Voidaan sanoa, että on liioittelua nämä puheenvuorot täällä, mutta kyllä ympäristövaliokunnassakin, kun asiantuntijoita budjettiin liittyen kuulimme, moni tuo esiin huolen siitä, että nämä resurssit mutta myös toimet, joita hallitus tekee, eivät yksinkertaisesti riitä siihen, että Suomi pysyy kiinni ilmastotavoitteessaan, joka ilmastolaissa on asetettu, mutta ne eivät myöskään vastaa KAISUn toimenpidelistausta täysin. Tämä on se huoli, joka täällä on. Siitä olen ministerin kanssa samaa mieltä, että niinkään yksittäisillä toimenpiteillä ei välttämättä ole väliä vaan sillä kokonaisuudella ja siinä, että pysymmekö siinä.

Kysyisinkin ehkä ministeriltä, että kun Ilmastopaneelikin on vedonnut, että hallitus tekisi tällaisen kokonaisarvion ympäristö- ja ilmastopolitiikkansa vaikutuksista, niin voisitko te tarttua vielä tällaiseen ja sen kautta sekä oppositio että hallitus saisivat todellisen kuvan siitä politiikan linjasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

19.23 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Årade talman! Då det gäller miljösidan inom statsbudgeten har regeringen satsat en hel del på utslåppen, att minska utslåppen

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

via till exempel sådana satsningar som man i dag har beviljat investeringsstöd kring, satsa på ny teknologi och sådana satsningar.

Elikkä koskien tätä investointitukea kolmelle uudelle energiateknologian demohankkeelle, jotka tänään julkaistiin. On todella ensisijaisen tärkeätä, että me saamme sellaiset pyörimään ja että ollaan edelläkävijöitä myös globaalissa kontekstissa. Kysyisin kuitenkin tässä ministeriltä, onko meillä vastaavia uusia tällaisia hankkeita, joita ei ole vielä julkaistu. Millainen tämä kehitys on, kun tki:hin panostetaan?

Ja vielä sitten koskien asuntopolitiikkaa kysyisin iäkkäiden yhteisöasumisesta. Siitä puhutaan paljon nyt sote-puolella. Millaisia ajatuksia ministeriössä on näistä tulevaisuutta ajatellen? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni] — Saanko pyytää mikrofonin päälle.

19.25 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Näinkin pitkällä kokemuksella unohtuu.

Arvoisa puhemies! Suomen Luontopaneelin julkaisut ja julkilausumat osoittavat, ettei se tiedä metsien ekologiasta juuri mitään, kasvitieteilijä ja luontokirjailija Seppo Vuokko kirjoittaa. Luen suoran siteerauksen:

”Luontopaneelin uusin julkaisu ’Suomen luonnon tila ja tulevaisuus – toimenpidekuvun analyysi ja ratkaisuja luontokadon pysäyttämiseksi’ ja sen taustapaperi ’Suomen luonnon tila ja tulevaisuus – skenaario luontokadon pysäyttämiseksi vaadittavista toimista’, Suomen Luontopaneelin julkaisuja 4A/2023 ja 4B/2023, ovat vakuuttavan näköisiä, mutta koska perusteet eli tiedot metsien tilasta ovat vääriä, ovat myös toimenpide-ehdotukset, ennusteet ja kustannuslaskelmat”, Vuokko sanoo, ”yhtä tyhjän kanssa. Valitettavasti mikään Luontopaneelin väitteistä ei ole tutkimuksin oikeaksi osoitettu, ei 30 prosentin suojelutavoite, ei luonnontilaisten tai vanhojen metsien erityisen suuri monimuotoisuusarvo eikä edes luontokato. Mietintö antaa käsityksen, että ilman lisätoimia metsien luonnontila aina vain huononisi. Useimmille eliöille on aivan sama, onko metsä syntynyt hakkuun, myrskyn tai palon seurauksena. Keskustelussa sekä vanha metsä että luonnontilainen metsä ovat saaneet arvoaan suuremman myyttisen merkityksen. Vanhan metsän arvoja korostavat tutkimukset koskevat suppeita lajiryhmiä [Puhemies koputtaa] tai linnustoa tai hyönteisiä.”

Tuon vain esille, että näkemyksiä on erilaisia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

19.26 **Mikko Polvinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Simula otti aiemmin esille metsästyksen edistämisen luonnonsuojelualueilla. Kotikunnassani Kuhmossa Ystävyiden puiston osa, Elimyssalo, on Ystävyiden puistosta säädetyn lain alla. Siellä saavat paikalliset asukkaat metsästää. Tämä on ollut vetovoimatekijä saada asukkaita Kainuuseen. Arvoisa ministeri, olisiko syytä harkita tämän lain hengen mukaista hyvää käytännettä muillekin luonnonsuojelualueille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

19.27 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se on niin, että tällä budjetilla voidaan yhtä lailla ohjata yhteiskunnan kehitystä kuten lainsäädännölläkin, ja budjetissa sitten näkyy, mitä on priorisoitu ja mitä ei. Tällä hetkellä valitettavasti näkyy se, että luontotyötä ja ilmastotyötä ei priorisoida.

Ministeri Mykkänen, te sanotte edistäväne tätä ilmastotyötä etenkin energiapuolella, mutta myös siellä puolella te teette päätöksiä, jotka hidastavat tätä siirtymää, joka on joka tapauksessa välttämätön. Esimerkiksi näillä energiatuilla on ollut merkittävä vipuvaikutus näiden puhtaiden energiajärjestelmien luomisessa, ja nyt nämä hankkeiden myöntövaltuudet tulevat romahtamaan. Tietenkään kyse ei ole pelkästään tuista. Te teette esimerkiksi veropäätöksiä, jotka ohjaavat väärään suuntaan. Te jätätte tekemättä veropäätöksiä, joilla voitaisiin poistaa ympäristölle haitallisia tukia. Ja kun kustannustehokkuudesta puhutaan, niin eikö olisi järkevämpää tehdä niitä ilmastotyötä kuin sitten joutua yhteiskuntana [Puhemies koputtaa] maksamaan näistä sakoista tai nieluyksiköistä tai päästöyksiköistä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

19.28 **Eveliina Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tästä asuinalueiden eriytymiskehityksestä, koska tämä on erittäin tärkeä kysymys. Luulen ja haluan uskoa, ettei hallitus ole tarkoituksella halunnut ruokkia sellaista kehitystä, jossa asuinalueiden eriytymistä tullaan vahvistamaan, mutta nyt tässä kokonaisuudessa uhkaa käydä niin, että kaupungeilta viedään pois niitä työkaluja, joilla tätä eriytymiskehitystä on torjuttu, ja mitään ei tule tilalle.

Valitettavasti Helsingin kaupungin omat asiantuntijat ovat itse sanoneet, että tämä hallitusohjelma on segregaaion näkökulmasta hälyttävä — siis hälyttävä — juuri sen takia, että viette paljon hyviä työkaluja pois, aso-tuotanto ja ministeri Pia Viitasen aikanaan käynnistämä lähiöohjelma lakkautuvat. Ja kun nämä kaikki laitetaan yhteen, niin tästä uhkaa tulla tosi paha kierre, jossa meillä syntyy tämmöisiä Ruotsin kaltaisia lähiöitä, joissa ongelmat vaan tiivistyy ja tiivistyy. Toivon, että vielä harkitsette tätä suuntaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

19.29 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tietenkin toivomme täällä, että kun nyt näitä luonnonsuojelun tukia leikataan, niin ministeri voisi esittää, mitkä ovat ne kompensoivat keinot, jos kerta haluatte käyttää jotain muita kuin näitä vapaaehtoiseen suojeluun perustuvia keinoja, mitkä ovat olleet tässä luonnonsuojelussa ihan keskeisiä. Yksi ideahan voisi olla tässä — näin esitän — että ottaisitte tämän ekologisen kompensaation velvoittavasti käyttöön, se vähentäisi luontohaittoja esimerkiksi rakentamisessa. Toisaalta myös metsälain kiristäminen esimerkiksi 10 §:n osalta voisi olla hyvä ja vaikuttava keino.

Haluaisin kysyä, että kun vesipuitedirektiivin myötä meidän tulisi saavuttaa hyvä tila vesistöissä vuoteen 2027 ja nyt leikkaamme vesiensuojelusta ja valitettavasti myös näitten valuma-alueiden päästöjen suhteen ei tehdä mitään maa- ja metsätaloudessa ja kun vielä hallitus haluaa lisätä vesivoimaa, niin syntyy kyllä suuri kysymys siitä, [Puhemies koputtaa] miten vesien tila tullaan saavuttamaan hyväksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

19.31 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on ohjelmassaan ja myös tässä talousarvioesityksessä sitoutunut niin ilmastotavoitteisiin kuin luontokatoa koskeviin tavoitteisiin, ja hallitus myös toimii ja on esittänyt ja tekee toimia näiden tavoitteiden edistämiseksi. Täällä pidettiin useampiakin hyviä puheenvuoroja siitä, miten merkittävää ei ole ainoastaan se, minkälainen rahamäärä käytetään, vaan mitä sillä rahalla saadaan aikaan ja millä tavalla sitä kohdennetaan. Myös se oli tärkeä huomio, että yksin julkinen rahoitus ei riitä, vaan nyt puhutaan niin valtavan kokoisista muutostarpeista, meidän ihan systeemitason muutoksista, että siinä julkinen puoli on mahdollistajan roolissa. Siinä aivan keskeinen kokonaisuus on tämä luvitus, johon nyt panostetaan ja joka on keskeisesti myös tässä budjetissa mukana.

ARAN korkotukilainavaltuuteen sellainen huomio, että se on ensi vuodelle edelleen puolitoista miljardia ja tämänkin vuoden valtuudesta on vielä varsin iso osa käyttämättä, [Puhemies koputtaa] joten tämä ensi vuoden lainavaltuus riittää hyvin kyllä nykyistä korkeampaan ARA-tuotannon määrään ensi vuonna.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

19.32 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että ainakin ympäristöministeri vaikuttaa olevan aidosti sitoutunut puhdasta energiaa lisäävään politiikkaan. Olen kuitenkin huolissani, onko hallitus tiedostanut myös luontokadon vakavuuden. Esimerkiksi lunastuslupaa koskevaa lakia hallituspuolueet muuttivat hallituksen esityksestä ja vesittivät ympäristövaikutukset koskemaan vain merkittäviä vaikutuksia. Voisiko vastuuministeri vielä kertoa, onko hallituksella siis aito aikomus edistää energiasiihtymää siten, että luonnon monimuotoisuus ei tuhoudu siinä sivussa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

19.33 **Maria Ohisalo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuu siltä, että hallitus ehkä ottaa hieman kunniaa ilmastotyön etenemisestä niillä sektoreilla, joilla se jo valmiiksi etenee, ja toisaalta paikoin istuu sitten käsien päällä niillä sektoreilla, missä niitä lisätoimia aidosti tarvittaisiin. Ilmastotoimien kärkenä huomio kiinnitetään jo hyvässä vauhdissa EU:n päästökaupan hinnan kirittämänä tapahtuvaan energiantuotannon siirtymään ja teollisuuden sähköistämiseen, joka todella on saatu jo aiemmin hyvin käyntiin. Sen sijaan julkisen sektorin ohjausta vaativien liikenteen, maatalouden ja maankäyttösektorin ilmastotoimia heikennetään ja ne jätetään tehottoman informaatio-ohjauksen ja vapaaehtoisuuden varaan monin paikoin. Tämä tuntuu paikoin tällaiselta toivotaan, toivotaan -politiikalta.

Arvoisa ministeri, muuttuuko linja nyt kuitenkin tästä, kun Dubain kokouksesta saatiin hyvää tuulta ilmastotyölle globaalisti, ja missä vaiheessa esittelette meille hiilinelujen pelastuspaketin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä edustaja Viitanen, ja sen jälkeen vastauspuheenvuoro ministerille, olkaa hyvä.

19.34 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me SDP:n vastalauseessa haluamme myös pitää hyvää huolta ilmastosta ja luonnosta. Esitämme määrärahoja

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

muun muassa eri järjestöille, kuntien ilmastosuunnitelmiin, Metsähallituksen luontopalveluihin, vesiensuojeluun, Helmi- ja Metso-ohjelmiin. Toteamme myös, että pitäisi aloittaa ilmastolain kaltaisen luontolain valmistelu. Tässä terveiset ympäristöpuolelta meiltä.

Puhemies! Ihan edustaja Heinäluoman tavoin toivoisin, että ministeri vielä pysähtyisi pohtimaan tätä lähiöasiaa. Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy on tämän päivän valtavan iso kysymys. Me kaikki tiedämme, kuinka suunnattoman hyvä Suomella on ollut se linja, että olemme tukeneet monipuolisten asuinalueiden rakentumista. Siinä on nähty esimerkiksi suomalaisen asuntopolitiikan viisaus, kun vertaa vaikka naapurimaahamme Ruotsiin.

Ja nyt tapahtuu niin, että lähiöohjelmia ei jatketa, aso-tuotanto lopetetaan, MAL-sopimuksiin ei oteta enää ARA-asuntotavoitteita. Nämä kaikki yhdessä vaikeuttavat ja vähentävät niitä työkaluja, joilla me voimme edistää sitä, että asuinalueet eivät eriydy. [Puhemies koputtaa] Toivon, että ministeri vielä nyt pohtisi ääneen tätä, mitä voisimme tehdä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, viisi minuuttia. Sen jälkeen jatkamme listalla.

19.35 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies ja hyvät edustajat! Hyviä puheenvuoroja ja nimenomaan sitä tasapainoisuutta, suhteellisuudentajua, on keskustelussa myös minusta ilmassa.

Ensinnäkin ilmastopuolelta täällä perättiin vielä arviointia siitä, mikä on nyt suunta. Edellisessä puheenvuorossa referoin jo tämän päivän Tilastokeskuksen julkaisuun nähden niitä mittakaavoja. Ehkä vielä kannattaa viitata siihen, että valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolla myös ollut käytössään sinne erikseen Ilmastopaneelin tekemä lausunto, jossa on aika selkeä kaavio siitä, mikä on heidän arvionsa taakanjakosektorin päästöjen kehityksestä. Sen perusteella nyt tiedossa oleva hallitusohjelman erityisesti jakeluvetoa koskeva maltillisempi ura kuitenkin johtaa tilanteeseen, jossa tällä vaalikaudella taakanjakosektorin päästökiintiöihin päästäisiin. Siellä vuosikymmenen lopulla meillä on haasteita, joita siellä oli jo vuosi sitten näkyvissä. Ne mittakaavat ovat kuitenkin sellaisia, että me puhutaan huomattavasti pienemmistä päästötonnimääristä vuotta kohden kuin jos me ajatellaan vaikka nyt Raahan terästehtaan, Nesteen jalostamon, pääsyä kokonaan fossiileista eroon — tai sitä nopeutettua lämmöntuotannon energiasiiirtymää, johon nyt vaikka tänään myönnettiin Helsingin Energian teolliseen lämpöpumppukokonaisuuteen tukea ja johon suuntaamme ja myöskin vauhditamme luvitusta sujuvoittamalla, ydinvoiman saannin varmistamalla, merituulivoimalan historiallisen suuren huutokauppa-alueen nopeutetusti aikaansaamalla, joka tarkoittaa siis sähköntuotannon puolitoistakertaistamista. Tämänäköisillä keinoilla tässä sinänsä on tarkoitus edetä, aivan niin kuin täällä lukuisat edustajat näitä keinoja peräsivät sinänsä ihan oikein.

Meillä on haasteita totta kai erityisesti nieluissa. Siellä on isoja haasteita mittakaavaltaan, taakanjakosektorilla mittakaavaltaan pienempiä, mutta sielläkin liikenteen sähköistyminen näyttää etenevän siten, että esimerkiksi viime vuoden päästötkin liikenteessä laskivat, vaikka jakeluveto viime vuodelle edellisen hallituksen toimesta laskettiin. Mutta ne mittakaavat pystytään sitten sinänsä kompensoimaan hiilineutraalisuuden kannalta, jos meillä tämä teollisuuden energiantuotannon isojen päästölähteiden aleneminen etenee nopeutetusti, kuten Ilmastopaneelikin on arvioinut, että on mahdollista tehdä. Puhutaan 5—6 miljoonan tonnin nopeutuksesta 12 vuoden tähtäimellä. Sitten tässä hiilidioksidin talteen-

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

otossa on samaa kokoluokkaa oleva potentiaali, johon liittyen muuten Ilmastopaneelilta vielä ennen joulua tulee ilmeisesti uusi raportti.

Täällä edustaja Ollikainen peräsi myös sitä, että voidaanko konkreettisesti sanoa jatkoja näille tänään julkaistuille kolmelle merkityksellisen kokoiselle hankkeelle, joita valtioneuvosto erikseen tuki. Kyllähän näitä on kymmeniä, ja siellä on isoja ja pieniä, mutta isossa kokoluokassa oikeastaan meidän isot raskaan teollisuuden yritykset, lähes kaikki, suunnittelevat toisaalta fossiilisista polttoaineista eroonpääsyä ja toisaalta myöskin hiilidioksidin talteenottoa, mukaan lukien metsäteollisuus. Iso kysymys muuten on se, saadaanko EU:n vuoden 2040 ilmastopakettissa selkeät kannustimet tähän biogeeniseen puunpolttoon perustuvan hiilidioksidin talteenottoon, ja siinä työskennellään — juuri maanantaina taas ilmastokomissaari Hoekstran kanssa tästä tapaammekin.

Mitä tulee luonnonsuojelualueisiin, täällä edustajat Polvinen ja Simula kysyivät metsästyksestä. Tämän hallituksen lähtökohta on se, että ne luonnonsuojelualuerajoitukset kohdennetaan aiempaa selkeämmin aina siihen, minkä takia sitä luontoa siellä erityisesti suojellaan. Jos on sellaisia metsästysoimintoja, jotka eivät uhkaa sitä luonnonsuojelun alueen tarkoitusta, niin sellaisessa pyritään siihen, että mahdollisimman vähän tulisi sellaista tilannetta, jossa ihmistoimintaa rajoitettaisiin tältä puolelta ja metsästystä rajoitettaisiin.

Fagerström kysyi aiemmin lumenkaadon ja alusvesien Itämereen päästämisen kieltämisestä. Lumenkaadon kieltäminen ympäristönsuojelulaisissa on tarkoitus ensi keväänä tuoda eduskuntaan, se on selkeä lakimuutos. Alusvesien osalta liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee sitä laajennettua veteenpääsyn kieltämistä.

Puurakentamisesta Polvinen kysyi myös. Siinä sinänsä iso teko on se, että kun rakennuslaissa, joka sinänsä edellisen hallituksen esityksestä säädettiin, tulee voimaan nämä elinkaaren aikaiset hiilirajalaskelmat, joita olemme asetuksella tuomassa alenevasti velvoittavaksi, niin se suosii kyllä runsaasti puurakentamista ja myöskin kierrätysraaka-aineita, uskoisin, enemmän kuin moni tammoinen ohjelmallinen toimenpide, joilla on sinänsä yritetty asiaa edistää ja joihin ei nyt ole enää varaa, kun olemme tässä velkakriisissä.

Asosta vielä ja asuntopolitiikasta, segregatiosta: aivan oikein, että tietysti haasteita tässä tuotte esiin. Meillä on nyt neljän hengen selvitysryhmä menossa, maaliskuussa päättyy. Tarkoitus on miettiä myös, onko meillä tarvetta ja mahdollisuuksia vuokra- ja omistusasumisen välimuodolle, jota valtio tukisi. Nykyisessä aso-mallissa on riskikeskittymäongelmia, mutta jotain muuta voi olla tarpeen tehdä ja säätää.

Luonnonsuojelusta: mittakaavoissa merkittävää on sinänsä se, miten meillä biodiversiteettistrategian pohjalta tätä niin sanottua 30 prosentin väljemmän luonnonsuojelun asiaa viedään eteenpäin. Meillä ei ole oikein sellaista määritelmää Suomessa, mitä on muu kuin tiukka suojelu, ja sitä nyt täytyy työstää. Toivon, että siitä tulee myös semmoinen rauhaa rakentava elementti. Saksassahan 45 prosenttia alueista on ilmoitettu EU:lle suojelun alueiksi maa-alasta, ja siitä suurin osa on maisema-alueita — se on toinen ääripää ajatella tätä. Sitten meillä on valtion maiden vanhojen, luonnontilaisten metsien suojelupäätös, jota nyt viime viikolla julkaistun Syken ja Luken kriteeristöryhmän pohjalta valmistellaan. Se on konkreettinen myös merkityksellistä määrää hehtaareita kerralla koskeva päätös. Kolmantena sitten tämän luonnoarvomarkkinan kehittäminen, jonka [Puhemies koputtaa] Luontopaneeli myös on nostanut, jolla voidaan saada yksityistä rahaa. Sanoisin, että potentiaali on selvästi suurempi kuin ne ehkä ykkös- tai kymppimiljoonat, joiden tasoista me puhutaan Metson ja Helmen osalta. Mutta Metsoa ja Helmeä myös valtion rahoilla jatketaan, kuten tiedetään.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

19.41 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Sananen luonnonsuojelun rahoituksesta. Karu faktahan on se, että Suomen luonnon monimuotoisuus heikkenee jatkuvasti. Suomen luontotyypeistä noin puolet on uhanalaisia, ja Suomen tunnetuista lajeista joka kymmenes on arvioitu uhanalaiseksi.

Suomi on sitoutunut pysäyttämään luontokadon vuoteen 30 mennessä. Suomi on myös sitoutunut kunnioittamaan sekä YK:n luontosopimusta että EU:n biodiversiteettitavoitteita. Kuitenkin hallituksen budjettiesityksessä vähennetään ympäristö- ja ilmastotoimien rahoitusta merkittävästi. Esimerkiksi luonnonsuojelun rahoitusta leikataan kolmanneksella vuoteen 23 verrattuna, ja romahtaneille hiilinieluilte hallitus ei ole nyt esittänyt riittäviä ratkaisuja — sen takia kysyn sen hiilinielujen pelastuspaketin perään, ja tämä aidosti myös vaarantaa Suomen luonnon tilaa. Vaikka hallitus sitoutuu muodollisesti pysäyttämään luontokadon, todellisuudessa ilman riittävää rahoitusta tätä tavoitetta ei ole mahdollista saavuttaa, ja kukaan ei varmasti täällä usko, että vain julkisella rahalla tämä asia hoidetaan. Ei missään tapauksessa. Erityisen suuressa vaarassa ovat nyt vesistöt. Hallituksen budjettiesitys tarkoittaa jopa yli 40 miljoonan leikkauksia vesiensuojeluun. Hallitus ei myöskään puutu metsäojituksiin tai maatalouden ravinnepäästöihin.

Arvoisa puhemies! Vihreät tekisi muunlaisia valintoja. Esitämme luonnonsuojelun rahoituksen tuplaamista, valtion vanhojen metsien suojelua ja panostuksia ravinteiden kiertäykseen ja vesistöjen suojeluun. Karsisimme ympäristölle haitallisia tukia ja turvaisimme ympäristöjärjestöjen rahoituksen. Esitämme lisäksi hiilinielujen pelastuspakettia, kuten jo pidemmän aikaa ennenkin. Nyt hallituksella on siis näytön paikka. Jos se todella on sitoutunut luontokadon pysäyttämiseen, tämän pitäisi näkyä myös luonnonsuojelun rahoituksena.

Arvoisa puhemies! Suomen hiilineutraalius voi toteutua vain, jos riittäviä päästövähennyksiä tehdään kaikilla yhteiskunnan sektoreilla ja sen rinnalla vahvistetaan näitä romahtaneita hiilinieluja. Vihreät rakentaisi kustannustehokkaita malleja, jotka ohjaisivat metsänomistajia ja teollisuutta hiilinielujen ja -varastojen kasvattamiseen. Metsälain uudistus, maankäytön muutosmaksu, joka — kuten ministeri varmasti hyvin tietää — on jo valmiina, senkus vaan otetaan käyttöön. Ja toisaalta maaperäpäästöjen vähentäminen turvepohjaisilla pelloilla ja metsissä on tässä aivan avainasemassa. Panostukset energiantuotannon vihreään siirtymään ja teollisuuden sähköistymiseen ovat totta kai tärkeitä, ja kaikki ilouutiset otetaan vastaan myös tällä sektorilla.

Riittävät toimet myös julkisen sektorin ohjausta vaativien sektorien, kuten liikenteen, maatalouden ja maankäyttösektorin, ilmastotoimiin kuitenkin puuttuvat. Ja kuten aiemmin sanoin: tuntuu, että paikoin on sellaista toivotaan, toivotaan -politiikan henkeä. Valitettavasti nämä asiat eivät vain informaatio-ohjauksella korjaannu. On myös niin, että suomalainen teollisuus ja yritykset vaativat johdonmukaista ilmastopolitiikkaa, ei mitään ilmastopolitiikan ja luontopolitiikan täyskäännöksiä. Se olisi investointiympäristölle myös erittäin huono signaali.

On myös varmistettava, että ilmaston kannalta kestävät valinnat ovat myös aina edullisimpia, että kenellä tahansa olisi varaa valita ekologisesti kestävämpi vaihtoehto, ja toisaalta myös, että saastuttamisella olisi aina hintansa. Olisinkin ministeriltä tiedustellut, aikooko hallitus nyt edistää aiheuttaja maksaa -periaatetta, jotta ilmasto- ja ympäristöhaitoille saadaan aito hinta?

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

No, mitä tulee sitten EU:n ilmastotavoitteen edistämiseen — ja tähän on myös taloudellinen kysymys: voi olla, että joudumme aikanaan maksamaan Suomen ilmastopolitiikan epäonnistumisista isoja laskuja, jos emme onnistu näissä paremmin. Valtioneuvoston kanta EU:n 2040-ilmastotavoitteeseen vaikuttamisesta ei huomioi riittävästi EU:n globaalia vastuuta ja uskottavaa polkua Pariisin-sopimuksen tavoitteeseen ilmaston lämpenemisen pitämiseen puolessatoista asteessa — tai korjaan: ilmaston kuumenemisen pitämiseen puolessatoista asteessa. Uskottava päästövähennystavoite huomioi tosiasiallisesti mahdollisuudet saavuttaa Pariisin-sopimuksen tavoitteet sekä huomioi laajasti sen, millaisia vaikutuksia ja toimia kohdistuu eri päästösektoreille. Toivonkin hallitukselta nyt työtä paitsi kotimaassa myös eri EU-neuvottelupöydissä. Ja varsinkin, kun ministeri mainitsee tässä, että keskustelu on tulossa komissaarin kanssa, niin nyt on aito paikka vaikuttaa siihen, miten EU:ssa myös edistetään näitä tavoitteita. Paljon työtä siis riittää Suomen ja EU:n pöydissä, jotta meille ei myös lankea isoja laskuja ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa toimimattomuudesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

19.46 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä olisin kiittänyt ministeriä vastauksista — ministeri on nyt jo poistunut salista — ja todennut myös, että ne eivät aivan hälventäneet huolia. Huoli on edelleen siitä, että luonto jää hallituksen ympäristöpolitiikassa jalkoihin.

Metsien osalta EU:n biodiversiteettistrategiankin mukaista on suojella kaikki vanhat ja luonnontilaiset metsät sekä kohdentaa suojelua varttuneisiin metsiin, joiden luonnon monimuotoisuuspotentiaali on suurinta. Julkisuudessa on esitetty huolia, että hallituksessa olisi poliittista painetta tehdä vanhojen metsien suojelukriteereistä niin tiukat, että juurikaan uutta suojeltavaa ei tulisi. Tässä nyt vetoan ministeriin, että valtion vanhat metsät todella suojellaan viipymättä ja tieteeseen perustuvien kriteerien.

Vielä korostan sitäkin, että maankäyttösektorin netto-nielun vahvistaminen on todella Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen kannalta aivan keskeistä. EU-tavoitteiden mukaan Suomi tarvitsee 29 miljoonan tonnin kokoisen metsänielun, ja tämä viimeisin ennakkotieto kertoo, että nielun koko on 5 miljoonaa tonnia. Ministeri totesi vastauksessaan, että maa- ja metsätalousministeriön johdolla ollaan tekemässä tarvittavat toimet nielun vahvistamiseksi. Toivon, että ympäristöministeri osaltaan on varmistamassa, että riittävästä toimista todella tehdään valmistelu ja päätökset.

Hiilinielun elpyminen edellyttää myös puuttumista liian suuriksi kasvaneisiin hakkuumääriin, ja tämä on ristiriidassa hallitusohjelman kirjauksen kanssa, jossa todetaan, että hakkuita jopa maltillisesti voitaisiin kasvattaa. On niin, että niihin luonto- ja ilmastotavoitteisiin, joihin olemme sitoutuneet, emme pääse puuttumatta tapaamme käyttää metsiä. Tämä on hyvä myös ääneen tunnustaa. Muistutan myös siitä, että ilmastolakikin edellyttää sen, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma päivitetään jo tällä kaudella, kun se on osoittautunut riittämättömäksi. Tärkeää on, että hiilinielun vahvistamistoimissa huomoidaan vaikutukset myös luonnon monimuotoisuuteen. Jäämme siis tässä seuraamaan hallituksen toimia.

Arvoisa puhemies! Vielä nostan vesiensuojelun, jonka rahoitus laskee voimakkaasti. Tämä on huolestuttavaa, kun vesien tila heikkenee edelleen maa- ja metsätalouden kuorimituksen takia. Kymmenien miljoonien eurojen vähennys koskee suurelta osin ravinnekuorimituksen vähentämistä, mikä on aivan kriittistä vesistöjen tilan kannalta. Ravinne-

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

kuormituksen vähentämisen rahoitus on samalla myös ravinnekierron rahoitusta, mikä puolestaan on olennaista myös maatalouden kannattavuuden kannalta.

Olisi ollut hyvä kuulla ministerin näkemys vielä siihen, miten varmistamme sisävesien hyvän tilan. Tämä kiinnostaa varmasti kaikkia niitä suomalaisia, joiden mökkijärviä ja -vesistöjä maa- ja metsätalouden aiheuttama kuormitus tälläkin hetkellä rasittaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras, olkaa hyvä.

19.49 Oras Tynkkynen vihr: Kiitos, puhemies! Julkisen talouden paineet ja kova tarve löytää säästöjä lyövät leimaansa toki myös ympäristöministeriön hallinnonalan budjettiin. Se on harmillista, ja vihreissä kohdentaisimme säästöt hyvin toisin, mutta on silti ymmärrettävää, että myös ilmasto- ja luontotoimista yritetään löytää säästöjä ja hakea tehokkaampia tapoja toimia.

Niin kuin edellä totesin, ilmasto- ja luontotyötä voi tehdä muillakin tavoin kuin osoittamalla valtion niukkoja määrärahoja. Keinovalikoimassa ovat hyvin vahvasti myös normiohjaus ja tässäkin keskustelussa monesti esillä olleet erilaiset markkinapohjaiset toimet. Jos valtion rahat eivät riitä — ja nyt niistä tunnetusti on pulaa — voidaan päästöjä vähentää ja luontokatoa jarruttaa myös monin muin keinoin.

Mutta ongelma on, että nyt hallitus lyö ilmasto- ja luontotyötä yhtä aikaa molemmille poskille. Yhtäältä siis leikataan merkittävästi ilmasto- ja luontotyön määrärahoja, osittain joiltakin toimenpiteiltä rahoitus poistetaan kokonaan, ja toisaalta tilalle ei suinkaan esitetä korvaavia toimia, joilla vastaava ilmasto- ja luontohyöty voitaisiin saavuttaa — päinvastoin. Monia näitä muitakin kuin valtion määrärahoja edellyttäviä toimia jarrutetaan, ja niistäkin karsitaan ja leikataan. Yksin vesittämillä tänäänkin keskustelussa esillä olleen liikenteen uusiutuvan energian jakeluvuoroituksen hallitus onnistuu kasvattamaan päätösperäisesti Suomen päästöjä 4,5 miljoonaa tonnia, ja se on paljon se.

Ministeri Mykkänen tuossa edellä puhui tapansa mukaan hyvin sujuvasti ja vakuuttavan kuuloisesti, mutta minua kiinnostavat sanoja enemmän numerot, tonnit ja hehtaarit, koska niillä mitataan, onnistutaanko ilmasto- ja luontotavoitteet saavuttamaan vai ei. Jos hallitus toisi tämän salin käsittelyyn uskottavat suunnitelmat, joilla yhdessä asetettuihin ilmasto- ja luontotavoitteisiin päästäisiin vähemmällä julkisten määrärahojen käytöllä, minä toivottaisin ne lämpimästi tervetulleiksi ja tukisin niitä, mutta nyt nämä suunnitelmat loistavat pois-aolollaan ja tilalla on vain hyviä puheita. Joskus pitäisi tulla luonnonarvomarkkinoita, ja ehkä joskus meillä on käytössä teknisiä nieluja. Mutta tässä ja nyt — mitä tehdään? Leikataan ja karsitaan toimia, joilla ilmasto- ja luontohyötyjä ja -tuloksia voidaan saada varmasti ja nopeasti.

No, ministeri Mykkänen ja hallitus yleisemminkin vastaa usein niin, että ”no ehkä sitten liikenteessä ja maankäyttösektorilla tuloksia ei tule aivan yhtä paljon, mutta on meillä sitten valtava edistys energiantuotannossa ja teollisuudessa, puhdas sähkö tulee ja se ratkaisee”. Mutta jos lukee hallitusohjelmaa, niin siellä kasataan estettä esteen perään maatuuli-voiman rakentamisen tielle — siis juuri sen energiamuodon tielle, jolla on saatu tähän maahan viime vuosina miljardi-investoinnit, juuri sen energiamuodon tielle, joka kaikissa selvityksissä katsotaan tärkeimmäksi tavaksi lisätä puhdasta kotimaista sähköntuotantoa ja mahdollistaa kaikki ne päästövähennykset teollisuudessa ja energiasektorilla, joista ministeri Mykkänen niin kovin lämpimästi puhuu.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Uusimpana hulluutena on virinnyt keskustelu siitä, pitäisikö kunnilta viedä pois ne kiinteistöverotulot, joita maatuulivoimahankkeet niille ovat tuoneet. [Eveliina Heinäluoma: Järjetöntä!] Monissa Euroopan maissa ihastellaan Suomen mallia, joka on taannut sen, että kunnat haluavat niitä tuulivoimahankkeita omalle alueelleen. [Eveliina Heinäluoma: Juuri näin!] Kuntia ei tarvitse taivutella tuulivoimahankkeiden tueksi, koska ne itse niitä haluavat. Monessa kunnassa tuulivoimaloiden tuomat kiinteistöverotulot ovat pelastaneet kunnan talouden ja turvanneet kunnan itsenäisyyden, taanneet mahdollisuuden tuottaa kuntalaisille tärkeitä palveluita. Ja nyt hallitus on virittänyt keskustelun, jolla tätäkin tärkeää elementtiä hankaloitetaan.

Oma toiveeni hallitukselle on: viheltäkää nyt ihmeessä tämä peli poikki, turvatkaa puhtaan energian rakentaminen tähän maahan, lähettäkää sijoittajille viesti, että ei tulla hiekoittamaan tuulivoiman rakentamista ja hankaloittamaan meidän mahdollisuuksia saavuttaa ilmastotavoitteita ja tuoda tähän maahan miljardiluokan investointeja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

19.54 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Ympäristöministeriön budjetista leikataan ensi vuonna kaikkein eniten — hyvä näin. Hallinnonalaan sisältyy luontoteemojen lisäksi muun muassa ilmasto, energia ja rakentaminen. Mitä tulee ilmastokiihkoon, Orpon hallitus on ottanut siinä järjen käteen. Vuodesta 2024 vuoteen 2027 hiilineutraalisuushulluuteen käytettävä summa pienenee 30 prosenttia — siis vuodesta 2024 vuoteen 2027 se pienentyy 2,3 miljardista 1,6 miljardiin eli yhteensä 700 miljoonaa.

Hallitukselta oli erityisen hyvä päätös poistaa kuntien täysin pätkähullu ilmastosuunnitelmien laatimisvelvoite. [Eveliina Heinäluoman välihuuto] Toimenpide ei helpota pelkääntään kuntien työmäärää, vaan säästää valtion rahoja 2,8 miljoonaa euroa aivan joka vuosi. [Eveliina Heinäluoma: Ja RKP tukee sitä!] Valtion budjetista kuluu ensi vuonna reilut 300 miljoonaa uusiutuvan energian eli oikeastaan pääosin tuulivoiman tukemiseen. Ympäristöministeriöllä on vielä työn alla nämä selvitykset, jotka liittyvät tuulivoimarakentamisen säätelyyn.

Nämä tuulivoiman säätelyyn liittyvät hallitusohjelman kirjaukset ovat erittäin tärkeitä, sillä valtavilla voimaloilla on merkittäviä vaikutuksia ihmisiin, eläimiin ja luontoonkin. Suurimmat kansalaisten huolet liittyvät tuulivoimaloiden turvaetäisyyksiin ja ympäristövaikutuksiin. Viime vuosina tuulivoimaloiden koko on kasvanut erittäin merkittävästi. Nykyään ne ovat kokonaiskorkeudeltaan jopa yli 350 metriä. Näin valtavat voimalat näkyvät jopa 35 kilometrin päähän. Valtavat voimalat aiheuttavat muun muassa maisemallisia, taloudellisia, ympäristö- sekä äänihaittoja. Mitä suurempi voimala, sitä mittavammat vaikutukset ihmisiin, asumiseen, elinkeinoihin, eläinlajeille ja luonnolle. Nämä vaikutukset pitäisi ottaa vakavasti ja riittävästi huomioon.

Erityisen kiitettävä on hallituksen linjaus maanomistajien aseman vahvistamisesta, varsinkin kun me tiedämme, että tuulivoimalat alentavat lähialueiden rakennusten arvoa. Siksi me perussuomalaiset esitimme Keski-Suomen maakuntavaltuustossa, että tuulivoimala on sijoitettava niin, että sen etäisyys vakinaisesta tai vapaa-ajan asuinrakennuksesta on vähintään 10 kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeus maanpinnasta mitattuna, kuitenkin vähintään kaksi kilometriä. Odotamme valtakunnallista lainsäädäntöä. Ja nyt vasen laita ja vihreät kuulolla: Tuulivoimasta koituu haittoja luonnolle ja eläimille, kun valtavia rakennusosia kuljetetaan ja pystytetään ja pitkiä siirtolinjoja raivataan metsiin. Lisäksi eläimet

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

kärsivät näistä äänihaitoista. Nyt purku- ja ennallistamisvelvoitteen käyttöönotto tullaan selvittämään. 30 vuoden kuluttua voimat tulevat joka tapauksessa käyttöikänsä päähän. Silloin massiiviset voimalafossiilit jäävät pahimmassa tapauksessa metsiin kuntien rasitteeksi.

Arvoisa puhemies! Iloitsen siitä, että Suomen kauniista metsistä ja luonnosta halutaan huolehtia. Hallitusohjelman mukaisesti haluamme edistää retkeilyä Suomen luonnossa sekä panostaa etenkin lasten ja nuorten luonnossa liikkumiseen ja mahdollisuuksia siihen. Se on myös yksi tapa opettaa nuoret sukupolvet arvostamaan rakasta kotimaatamme. — Kiitos. [Eveliina Heinäluoma: Miksi te leikkaatte siitä?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu näyttää olevan poissa. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

19.59 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Sanojen ja tekojen ristiriita on kyllä vahvasti läsnä tässä tilanteessa, kun hallituspuolueen edustaja kertoo, että lapsia ja nuoria kasvatetaan kunnioittamaan ympäristöä kannustamalla heitä retkeilyyn, mutta samalla tehdään sellaiset leikkaukset Metsähallituksen luontopalveluille, että se johtaa jopa noin kolmasosaan retkeilyrakenteiden ja taukopaikkojen lopettamisesta. [Eveliina Heinäluoma: Kyllä!] Erityisesti se tapahtuu siellä, missä kävijöitä on vähän. Siis maaseudun retkeilyrakenteita, laavuja ja muita rakenteita, tullaan purkamaan reilulla kädellä. Pidän tätä valitettavana, koska itsekin ajattelen, että lapset ja nuoret jos jotkut ansaitsisivat sen kauniin luontokokemuksen, jota kansallispuistoilla on annettavana.

Ehkä tässä luontopolitiikassa ajattelen muutenkin, että meidän kannattaisi arvostaa niitä vanhoja hyviä keinoja, mitä meillä on ollut, ja luoda päälle lisäksi vielä uusia, moderneja luonnonarvomarkkinoita ja markkinaehtoisia keinoja. Suomen luonnon suojelu on perustunut viime vuosina vahvasti vapaaehtoiseen suojeluun. Jotta sitä vapaaehtoista suojelua voidaan tehdä, niin me tarvitaan luonnonsuojelun rahoitusta. Nyt, kun nämä rahoitukset leikkaantuvat kymmenillä prosenteilla, se tarkoittaa yhä vähemmän vapaaehtoista luonnonsuojelua, ja se on valinta, jonka tämä hallitus on halunnut tehdä.

Ilmastopolitiikasta haluaisin sanoa sen, että kyllä meidän täytyy kantaa vastuuta myös tulevien vuosien päästöistä. Nyt hallituksen politiikalla ja tällä budjetilla karsitaan ilmastokeinoja, jotka ovat nopeavaikutteisia, kuten esimerkiksi kosteikkoviljelyn tuki tai metsitystuki, ja samalla panostetaan rahaa keinoihin, jotka saattavat auttaa meitä vähentämään päästöjä tulevalla vuosikymmenellä. Myös tästä ajattelen, että meidän kannattaa — tai pitää — tehdä molempia eli vähentää päästöjä tänään, huomenna, ylihuomenna ja myös katsoa sinne kauas tulevaisuuteen. Nyt hallitus ei ota niitä keinoja käyttöön, mitä meillä tutkijat ovat esittäneet seuraaville vuosille ja tälle vuosikymmenelle, ja jopa karsii niitä.

Asuntopolitiikasta vielä lyhyesti. Täällä ollaan käyty hyvää keskustelua myös siitä täyskäännöksestä, mitä asuntopolitiikassa ollaan tekemässä. Tuettujen, kohtuuhintaisten asuntotukien karsiminen ja korjausavustusten reilu karsiminen johtavat väheneviin asuntomääriin pitkällä tähtäimellä, vaikka nyt suhdanne muuttaakin hieman tätä kuviota, mutta aivan erityisesti ne uhkaavat lisätä segregatiota. Tähän emme ole saaneet vastausta hallitukselta, onko segregatio teidän huolenne — onko teidän huolenne se, että pienituloiset ja työttömät ihmiset joutuvat muuttamaan kaupunkien laidoille, vai onko se jopa tämän hallituksen tavoite.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, poissa. — Edustaja Polvinen.

20.03 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa osa edustajista, kuten edustaja Heinäluomakin, on ollut huolissaan tai pettynyt hallituksen tavasta edistää puurakentamista. Tässä muutama seikka, mitä on tapahtunut ennen ja mitä tämä hallitus oikeasti tekee.

Edellisten hallitusten panostukset puurakentamisen edistämiseen ovat olleet vaatimattomia: muutama miljoona euroa hankkeisiin, jotka ovat lähinnä olleet sielunhoidollisia toimia näennäisesti edistää puurakentamista. Oikeasti, arvoisa puhemies, puun käyttäminen suomalaisessa rakentamisessa on pudonnut viidestä miljoonasta sahatavarakuutiosta kahteen miljoonaan sahatavarakuutioon. Tämä on kansallinen häpeä kotimaista, perinteistä rakennusmateriaalia kohtaan. Siis yli puolet vähemmän puuta kotimaiseen rakentamiseen kuin vielä vuonna 2005. Meillä ei ole varaa menettää tästä aiheutunutta vaihtotasetta, menettää verotuloja ja antaa muiden saastuttaa. On tullut uutisia siitä, että viime aikoina on kaatunut kerrostalotilaelementtitehdas sekä Suomen suurin CLT-tehdas on hakeutunut konkurssiin. Puurakentaminen on huonommassa iskussa tällä hetkellä vuosikymmeniin.

Arvoisa puhemies! Siksi tämä hallitus toimii toisin. Yksi juurisyy menneeseen on pienten rahojen kanavoiminen ympäristöministeriön kautta, jonka kokemus elinkeinoelämän ja teollisuuden kehittämiseen on vaatimaton. Tämä hallitus, kuten hallitusohjelmassa lukee, tulee kanavoimaan rahaa puurakentamisen edistämiseen tki-rahoituksen kautta, ja tätä työtä pitäisi tehdä työ- ja elinkeinoministeriön kautta — kyllä, arvoisat edustajat, sellaista kautta, jolla on kokemusta elinkeinoelämän kehittämisestä. Tämä tulee olemaan vaikuttava muutos ja mahdollisesti asian ratkaiseva.

On aika muuttaa toimintatapaa. Hallitus ymmärtää, ettei pienillä hankkeilla pysty toimialaa työntämään eteenpäin. Puurakentamisen osalta aitoa, vaikuttavaa hanketta edistämään tarvitaan saman pöydän ääreen puurakentamisen rakennuttajat, teolliset toimijat ja yhteiskunta, meidät päättäjät.

Arvoisa puhemies! Olen ennen vaaleja puurakentamisen vaalipaneeleissa ymmärtänyt, että puurakentamisen edistäminen on kaikkien eduskuntapuolueiden vahva tahto, myös täällä työskennellessäni ymmärtänyt sen, että ympäristövaliokunta ja vastuuministerit ministeriöineen ovat kyvykkäitä tekemään työtä puurakentamisen edistämiseksi. Siksi, arvoisa puhemies, luotan, että tällaisessa kovin yksimielisessä hengessä voimme rakentaa puurakentamisen edistämiseksi johdonmukaisen polun, joka huomioi ympäristöystävällisen puurakentamisen vaikutukset valtiomme vaihtotaseeseen, terveelliseen asumiseen ja niihin mahdollisuuksiin, joita puurakentamisen vienti tarjoaa, ja tässä ajassa sen, mitä Ukrainan jälleenrakentamisen tuleva markkina voi meille mahdollistaa ja tarjota, ja auttaa Ukrainaa nousemaan tältä osin paremmin jaloilleen, kun sen aika tulee.

Förste vice talman Paula Risikko: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts och fortsätter senare i detta plenum, enligt våra anvisningar.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 20.06.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 22.35.

Talman Jussi Halla-aho: Nu fortsätter den allmänna debatten om huvudtitel 35 om miljöministeriet som avbröts tidigare i detta plenum. — Ledamot Mikkonen, Krista, varsågod.

22.35 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että tulevaisuuden suurimpien uhkatekijöiden eli ilmastokriisin ja luontokadon osalta hallitus tuntuu nostavan kädet pystyyn. Se kyllä kirjoittaa hallitusohjelmassaan kauniisti luontopositivisuudesta, luontokadon pysäyttämistä, virtavesistä ja Saaristomeren suojelusta. Hallitus kertoo pitävänsä kiinni ilmastotavoitteista ja kirjoittaa kauniita kiertotaloudesta, mutta samanaikaisesti hallitus tekee kaikkein suurimmat leikkaukset ympäristöministeriön pääluokasta.

Hallitus itse perustelee leikkauksia luonnonsuojelusta, kuten suosituista Metso- ja Helmi-ohjelmista, vaikealla taloustilanteella. Se ei kuitenkaan esitä mitään keinoja, sellaisia, jotka eivät vaadi valtion rahoitusta ja joilla voidaan edistää luonnon monimuotoisuutta, ilmastopäästöjen vähentämistä, vauhdittaa kiertotaloutta tai vähentää vesistöjen rehevöitymistä. Näitä keinoja ovat esimerkiksi maankäytön muutosmaksun käyttöönotto, sekoitelvelvoitteet kierrätysmateriaalien vauhdittamiseksi, metsälain korjaaminen, ekologisen kompensaation käyttöönotto, uhanalaisten luontotyyppeiden lisääminen luonnonsuojelulaikiin, avohakkuiden rajoittaminen turvemailla, uhanalaisten lajien metsästyskielto, tienpientareiden niittoajan säätäminen — nyt vaikka näin esimerkiksi. Ja nämä kaikki ovat hallituksen vapaasti käytettävissä.

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimissa vastuu sysätään suurille yrityksille, joita päästökauppa jo kirittää tehokkaisuuteen ilmastotoimiin. Sen sijaan hallitus vie tuet ilmastotoimiin kotitalouksilta, taloyhtiöiltä ja maatalouksilta — juuri ne tuet, joiden avulla saataisiin vähennettyä päästökaupan ulkopuolisia niin sanottuja taakanjakosektorin päästöjä, jotka ovat paljon haasteellisempia. Tällä taakanjakosektorilla hallitus itse asiassa omilla päätöksillään lisää fossiilisten tukia. Orpon hallitus on muuten ensimmäinen hallitus, joka lisää siis päästöjä omilla päätöksillään. Tämä on aivan käsittämätöntä ajassa, jossa tarvitsemme lisää ilmastotekoja ja nopeampia päästöjen vähentämiä, jotta ilmasto ei kuumene liiaksi.

Hallitus on kuitenkin vakuutellut, että se pitää kiinni ilmastolain mukaisesta vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteesta. Vaikea nähdä, että tähän päästään hallituksen toimilla, sillä tuo tavoite nojaa siihen, että hiilinielujen koko on 21 megatonnia. Tänäkin tulleet tuoreet luvut maankäyttösektorin hiilinielusta ovat kaukana siitä. Ne ovat vain 4,5 megaa. Ja jos se pysyy tällä tasolla, pitää päästövähennyksiä lisätä aiemmin suunnitellusta vielä 16,5 megaa. Tämä kuulostaa kovalta haasteelta. Nyt hallituksen pitäisikin vauhdilla päättää niistä toimista, joilla maankäyttösektorin hiilinielua vahvistetaan.

Arvoisa puhemies! Kaikkein rajuimmat leikkaukset hallitus tekee vesiensuojeluun siitäkin huolimatta, että vesistöjemme tilanne ei ole hyvä. Hallitus kertoo jatkavansa Saaristomeren suojelua, mikä on erinomaista. Samanaikaisesti kuitenkin leikkaukset merten suojeluun ja sisävesien suojeluun ovat moninkertaiset. Vesiensuojeluavustuksista leikkaaminen on monella tapaa huonoa politiikkaa. Se vähentää rahoitusta tuplasti, sillä avustuksiin on tullut vastinrahaa muilta toimijoilta. Se vähentää vesiensuojeluun sitoutuneita ihmisiä ympäri maata, sillä työssä on ollut mukana myös paljon vapaaehtoisia. Ja ennen kaikkea se heikentää vesistöjen laatua niin sisämaassa kuin valumien kautta aina Itämereen ja myös Saaristomereen saakka.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan kannustaa hallitusta pitämään lupauksensa valtion vanhojen metsien suojelusta. Hallituksella on nyt näytön paikka. Määrät, joista puhutaan, ovat varsin pieniä suhteessa valtion koko metsäomaisuuteen. Se ei millään tavalla vaaranna valtion metsänkäyttöä, mutta luontokadon torjumisen osalta riittävä suojelumäärä on kriittinen vanhojen metsien lajiston suojelemiseksi. Rahasta suojelu ei tässä tapauksessa ole kiinni, sillä päätöksen osalta puhumme metsistä, jotka ovat jo nyt valtion omistamia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

22.41 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Keskusta pitää tärkeänä, että Suomi on tuhansien järvien maana tunnettu myös vesistöjemme puhtaudesta. On välttämätöntä, että vesistöjen kuntoon kiinnitetään huomiota koko maassa, rannikkoseutujen lisäksi myös sisävesistöillä.

Suomessa on merkittävä määrä sisävesiä, joiden hyvään kuntoon saattaminen edellyttää taloudellisia panostuksia. Vesien hyvää ekologista tilaa ei tulla saavuttamaan vuoteen 2027 mennessä resurssien nykytasolla. Viidennes kaikista sisävesien ja rantojen luontotyypeistä on uhanalaisia ja neljännes silmällä pidettäviä, ja lisäksi 32 prosenttia sisävesi- ja ranta-luontotyypeistä on puutteellisesti tunnettuja.

Suomen sisävesien hyvästä kunnosta huolehtiminen on välttämätöntä myös matkailun edistämisen näkökulmasta. Järvi-Suomi on yksi maamme neljästä matkailullisesta suuralueesta. Puhdas luonto on suurimpia syitä, miksi kansainväliset matkailijat haluavat tulla Suomeen. Panostukset sisävesien suojeluun ovat osaltaan panostuksia maamme matkailuun.

Näillä perusteilla ja näiden syiden johdosta keskusta on omassa talousvaihtoehdossaan, omassa vaihtoehtobudjetissaan, ehdottanut kolmen miljoonan euron lisäystä sisävesien suojeluun.

Hyvä esimerkki tuloksekkaasta sisävesien suojelusta ja kunnostamisesta on esimerkiksi työ, jota on tehty Vihdin Enäjärven kunnostamiseksi. Talkoolaiset ja yhdistykset ovat tehneet suurimman työn, jonka tulokset ovat nähtävillä joka kesä jo nyt. Sisävesien tilan parantamista ja kunnostamista ei kuitenkaan voi jättää yksistään talkoolaisten tai järjestöjen varaan tai niiden oman varainhankinnan varaan. Tarvitaan myös valtion panostuksia, ja tästä syystä talkootoiminnan, järjestötoiminnan ja hyvän sisävesien suojelutyötoiminnan turvaamiseksi keskusta siis esittää merkittävää lisäpanostusta tähän sisävesien suojelu- ja kunnostustyöhön. Toivomme, että tämä esityksemme saa laajaa kannatusta tulevaisia eduskunnan talousarvioäänestyksissä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joono, olkaa hyvä.

22.44 **Joono Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Monesti tässä salissa puhumme siitä, kuinka meidän on jätettävä yhteiskunta paremmassa kunnossa tuleville sukupolville kuin olemme sen itse saaneet. Tämä monesti mielletään enemmänkin taloudelliseksi kysymykseksi eli sellaiseksi, että julkinen talous jää paremmassa kunnossa tuleville sukupolville.

Mutta, arvoisa puhemies, tämän pääluokan osalta on hyvä myös todeta, että kyllä meidän kaikkien tehtävä on jättää yhteiskunta ja globaali maailma paremmassa kunnossa tuleville sukupolville myös ympäristömielessä. Tästä syystä myös sosiaalidemokraatit omassa vaihtoehdossaan ovat esittäneet lukuisia toimenpiteitä sen saavuttamiseksi, että meillä hii-

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

lidioksidipäästöjä pystytään vaikuttavasti laskemaan ja toisaalta sen eteen, että myös meidän hiilinieluja, eli hiilensidontaa, voidaan uskottavasti lisätä. Tämä on erityisesti tärkeää sen takia, että kannamme erityistä huolta siitä, onko Suomi tänä päivänä aidosti sitoutunut niihin kansainvälisiin velvoitteisiin, jotka me olemme yhdessä tässä salissa päättäneet.

Arvoisa puhemies! Tämä onkin oikeastaan se suuri kritiikki myös hallitusta kohtaan, että hallituksella omassa ohjelmassaan on monia hyviä kirjauksia siitä, millä tavalla se sitoutuu niihin lainsäädännön velvoitteisiin — kuten esimerkiksi siihen, että Suomi on hiileneutraali yhteiskunta vuonna 35 — mutta sitten, kun talousarvioesitystä tarkastellaan, niin toimenpiteiden osalta moni asia jää aika lailla puolitiehen. Tästä syystä sosiaalidemokraatit ovat esittäneet, että ei jätetä tätä vain tahdon varaan, vaan tosiasiallisesti tehdään myös toimenpiteitä, joilla pystytään niin päästöjä vähentämään kuin myös sitten hiilensidontaa lisäämään. Tämä on oikeastaan se suurin tiplu myös hallituksen politiikassa, että hallitus monessa asiassa kyllä ilmaisee tahtonaan erittäin hyvän asian siitä, että Suomi noudattaa näitä kansainvälisiä sitoumuksiaan, pyrkii vähentämään päästöjään, mutta toimet todella jäävät puolitiehen.

Arvoisa puhemies! Senkin takia tämä on ajankohtainen aihe, että niin kuin olemme kaikki tällä viikolla varmasti kiinnittäneet huomiota, jälleen ilmastoneuvotteluissa on saavutettu uusia askelia sen eteen, että tulevaisuudessa pystyisimme elämään maapallolla fossiilivapaata tulevaisuutta. Senkin takia on tärkeää, että Suomi myös oman osansa tekee. Niillä toimenpiteillä, joita sosiaalidemokraatit ovat esittäneet, tämä pystytään tekemään myös inhimillisesti oikeudenmukaisesti niin, että siitä siirtymästä puhtaampaan maailmaan ei koidu myöskään kohtuutonta haittaa kenellekään kuluttajalle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

22.47 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Haluan nostaa vielä esiin Metsähallituksen luontopalvelut. Erilaiset luonnonsuojelualueet ympäri maata, kansallispuistot, ovat äärimmäisen suosittuja ja suomalaisten rakastamia retkeilykohteita. Tämä tietysti myös näkyi silloin korona-aikana: suorastaan retkeily räjähti, ja kansallispuistojen käyttömäärät kasvoivat. Mutta tätä kasvuahan on ollut jo pidemmän aikaakin, ja sitä on edelleen, vaikka tuo koronan kaikkein suurin piikki on nyt tahtunut.

Viime hallituskaudella pystyimme kirimään umpeen korjausvelan, mikä Metsähallituksen luontopalveluilla oli eri retkeilyalueilla kansallispuistoissaan, ja saimme rakenteet kuntoon. Se tuli tehtyä aika lailla kreivin aikaan, koska juuri sen jälkeen tuo koronan myötä ollut ryntäys kansallispuistoihin erityisesti alkoi. Nyt kuitenkin hallitus vähentää Metsähallituksen luontopalveluilta merkittävästi.

Mielestäni hyvä osoitus siitä, kuinka rakkaita nämä alueet ovat, on se, kuinka aina näissä eduskunnan joululahjaraahoissa on pitkä lista niitä kohteita, mitä kansanedustajat ovat halunneet omille alueilleen tutuille retkikohteilleen lisätä rahaa näiden rakenteiden korjaamiseen. Mutta valitettavasti nuo lisäykset eivät auta tässä kokonaistilanteessa, jossa Metsähallitus todellakin joutuu nyt karsimaan merkittävästi rakenteitaan kansallispuistoissa retkeilyalueilta ympäri Suomea. Se, että me pystyisimme kannustamaan ihmisiä luontoon, vaatii tietysti sen, että meillä on asianmukaiset rakenteet, meillä on opastukset kunnossa, koska sillä tavalla me myös näillä suojelualueilla ohjaamme kulkijoita käyttämään sellaisia alueita, että se ei heikennä sen alueen luontoarvoja ja aiheuta esimerkiksi merkittäviä kulumia. Toivon todella, että tulevina vuosina hallitus tähän kiinnittää erityistä huomiota.

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

Sitten haluan vielä nostaa tästä ympäristöministeriön pääluokasta esiin asunnottomuuden ja sen poistotyön. On hyvä, että nykyinenkin hallitus tuota työtä jatkaa, mutta valitettavasti ne keinot, mitä tässä on esitetty — erityisesti tuo asumisneuvonnan merkittävä vähentäminen — ovat huolestuttavia sen osalta, päästäänkö tavoitteeseen, päästäänkö asunnottomien vähentämiseen. Suomellahan on pitkä ja hyvä historia asunnottomuuden vähentämisessä, ja sen takia tämä asumisneuvonnan rooli on aivan keskeinen. Olisi tärkeää, että hallituksen tulisi kyllä seurata sitä, että se neuvonta on riittävää, jotta me voidaan asunnottomuutta vähentää [Puhemies koputtaa] ja tarvittaessa osoittaa siihen lisäresursseja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

22.50 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Näin joulunalusajan hengessä täytyy itse asiassa kiittää edustaja Mikkosta siitä, että viime kaudella myös meille Sipoonkorpeen saatiin tärkeitä investointeja tehtyä. Olen samaa mieltä edustaja Mikkosen kanssa siitä, että nämä kansallispuistojen kohteet ja retkeilykohteet ovat suomalaisille hyvin tärkeitä.

Samaan hengenvetoon on todettava, että on päivänselvä asia, ettei kansallispuistoja ja retkeilykohteita voida loputtomiin rakentaa velaksi. Ajattelenkin niin, että johdonmukaisuuden vuoksi, kun toivotaan lisää panostuksia tai toivotaan, että hallitus peruu tiettyjä säästöjä, esitettäisiin niitä keinoja, joilla julkista taloutta voidaan vahvistaa, niitä keinoja, joilla Suomeen saadaan lisää kasvua ja entistä vahvempi työllisyys, jotta rahat riittävät jatkossa paremmin muun muassa näihin suomalaisille tärkeisiin investointeihin, kansallispuistoihin ja muihin retkeilykohteisiin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

22.52 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! No, juuri näinhän myös oppositiopuolueet ovat tehneet. Kukin on omassa vaihtoehtobudjetissaan esittänyt ne tavat, miten tasapainottaisi taloutta, ja vihreässä vaihtoehtobudjetissahan itse asiassa tasapainotustahti on sama kuin hallituksella. Siinä mielessä meillä niitä keinoja on.

Ehkä vielä näistä kansallispuistoista on myös hyvä muistaa, että kansallispuistot ovat aluetaloudellisesti erittäin merkittäviä. Kansallispuistojen ympärille syntyy paljon yritystoimintaa, paljon erilaista matkailuyritystoimintaa, tämmöisiä loma-asuntoja ja niin edelleen. Siinä mielessä kansallispuistojen osalta on jopa tehty laskelmia siitä, että panostus kansallispuistoon tulee moninkertaisena takaisin. Siinä mielessä minusta nämä kansallispuistot ovat kyllä hyvä esimerkki siitä, miten me pystymme luonnonsuojelun avulla myös aluetaloutta vahvistamaan, etenkin kun kansallispuistot vielä sijaitsevat usein sellaisilla alueilla, missä työpaikkoja muuten on ehkä vähemmän: haja-asutusalueilla, maaseudulla ja niin edelleen. Siinä mielessä minusta erityisesti nämä kansallispuistot ovat monella tapaa hyvä asia sekä aluetaloudellisesta että luonnonsuojelun näkökulmasta, ihmisten virkistyskäytön ja ihmisen luonnossa liikkumisen edistämiseksi. Sillä tavalla ne moninkertaisesti maksavat kyllä itseään takaisin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Räsänen, Joono, olkaa hyvä.

22.53 **Joono Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Vestmanilla oli oikein perusteltu huomio siitä, että täällä, varsinkin kun käydään pääluokko-kohtaisesti keskustelua

Underpunkt i budgeten PR 73/2023 rd

— jossa monesti pääluokan osalta tulee erilaisia lisämenotarpeita, kuten nyt, kun puhumme ympäristöministeriön pääluokasta — on ihan oikeutettua kysyä myös, että kun nämä kaikki pääluokat summataan yhteen, niin mitä se tarkoittaa siellä valtiontalouden viivan alla. Senpä takia yhdyin oikeastaan siihen huomioon, jonka myös edustaja Mikkonen tuossa äsken kävi lävitse, että kun sitten katsotaan oikeastaan kaikkien oppositiopuolueiden vastalauseita liittyen tähän valtiovarainvaliokunnan mietintöön, niin oikeastaan jokaisessa vastalauseessa myös käydään hyvin läpi se, että tietyissä pääluokissa tehdään enemmän miinusmerkkisiä toimenpiteitä kuin hallitus on esittämässä ja sitten taas vastaavasti toisissa pääluokissa tehdään enemmän plusmerkkisiä toimenpiteitä kuin hallitus on esittämässä.

Tämän osalta sitten tämä pluslaskun lopputuloshan on oikeastaan se — jos olen oikein lukenut kaikkien oppositiopuolueiden vastalauseet — että kaikissa itse asiassa tämän valtionvelan osalta päädytään pienempään lopputulokseen kuin hallituksen esityksessä, mikä pitkälti liittyy oikeastaan kahteen asiaan: ensinnäkin on varmasti aina tarvetta priorisoida erilaisia menotarpeita, kuten esimerkiksi nyt sitten tässä ympäristöministeriön pääluokassa, josta tässä on liiemmin puhuttu, mutta toisaalta sitten myös huomioida tämä valtiontalouden tulopuoli, joka nyt tosiasiallisesti ja hallituksen päätösten johdosta ensi vuoden osalta laskee tähän vuoteen verrattuna.

Jos tätä laskua edes osittain kompensoidaan, niin itse asiassa jo sillä päädytään sitten siihen lopputulokseen, että velkaantuminen valtion tasolla tulee ensi vuonna vähemmän — mikä varmasti on ylipäättänsä meidän kaikkien tavoite, että julkinen talous saataisiin tasapainoisemmalle uralle, koska nämä yli kymmenen miljardin euron alijäämät vuodesta toiseen totta kai kertovat siitä, että meillä on rakenteellinen ongelma menojen ja tulojen suhteen. Jos tämä halutaan parsia kasaan ja saada tasapainoon, niin kyllä se vaatii silloin sekä menojen vähentämistä että tulojen lisäämistä, jotta tässä uskottavasti sitten jonakin päivänä toivon mukaan onnistutaan.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen avbröt behandlingen av huvudtiteln.